Ч. 64 (14.607). Львів, середа 24. березня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Німецько-бельгійське зближення.

Як заявляють добре поінформовані політичні кола Берліна, німці докладають зусиль, щоб довести до кінця безпосередні розмови з Бельгією і поставити питання ренського пакту супроти довершеного факту. Здається, що у Брюселі находить німецька дипльоматія сприятливу атмосферу, бо з огляду на проволоку у переговорах між західними великодержавами бельгійський уряд хотів би дістати німецькі гарантії ще перед виборами до парляменту.

Валенсійський уряд невдоволений з контролі.

Валенсійський уряд затвердив текст ноти, яку вислє комітетові неінтервенції через бритійський уряд. Він заявляє, що не може погодитися на те, щоби інтервенюючі держави вели контролю отверто на користь національних військ і щоби хтонебудь ревідував кораблі, що пливуть під еспанським стягом.

СОЦІЯЛІСТИ ТАКОЖ.

Делеґація конгресу трейд-юніонів звернула увагу Ідєнові та льордові Плімутові на те, що II. Інтернаціонал висловив невдоволення з того, що початок контролі припізнюють. Теперішня система контролі, на думку делеґації, ділає на шкоду валенсійського уряду. Делеґація домагалася, щоб усунути з Еспанії чужинецьких добровольців.

Ідєн відповів, що тепер не лишається нічого іншого, як перестерігати приписи контролі, та що уряд зробить все можливе, щоби розвязати інші питання. Завтра делеґація зложить звіт національній раді партії праці.

В Еспанії є добровольці, та не лише італійські.

Стефані подає із Саляманки: В еспанських національних колах приймають зі здивуванням і з іронією поголоски з преси про італійських добровольців у Еспанії. Загально відомо — телеграфують зі Саляманки — що до Еспанії приїхали добровольці з Італії, подібно як з інших країв, зокрема з Франції.

ЕСПАНСЬКЕ ЗОЛОТО І ЧУЖИНЕЦЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ.

Нині рано зібрався підкомітет неінтервенції на нараду про евакуацію чужинецьких добровольців у Еспанії та над справою золота еспанського уряду. Пополудні на пленарному засіданні комітет заіменує президію бюра неінтервенції.

ЧЕСЬКІ КАТОЛИКИ І ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ.

Перед кількома днями чехословацький „людовий фронт" вислав до Мадриду делеґацію, що має заявити еспанським соціялістам і комуністам солідарність. До тої делеґації належить також представник чеської католицької партії.

Збомбардували Валенсію.

Два національні літаки бомбардували вчора пристань Валенсії та летунський майдан в Алькаля де Генарес. У Валенсії бомби знищили великий склад зброї та муніції.

КЕЙПО ДЕ ЛЛЯНО ПРО ПЕРЕМОГИ ЧЕРВОНИХ НА ҐВАДАЛЯХАРСЬКОМУ ВІДТИНКУ.

Генерал Кейпо де Ллягно заявив учора перед мікрофоном, що недавні успіхи червоних на ґвадаляхарському фронті мають лише хвилевий характер. Уже вчора національні війська сильним протинаступом відбили їх з давніх становищ; позви й літаки брали участь в тому протинаступі. Кейпо де Лляно твердив, що небавом успіхи червоних скінчаться, ініціятива перейде до національних військ.

Комунікат національного командування повідомляє: На відтинках 5. і 6. дивізії та дивізій Авіля і Сорія нічого цікавого. 8. дивізія здобула скорострів та спричинила ворогові великі втрати; стільки про північний фронт. Армейська група Мадриду відбила ворожий наступ на Аравакy, здобуваючи 15 скорострілів. На південному фронті нічого нового.

Під Аравакою національні війська відбили ворожий наступ і перейшли до переможного протинаступу.

ПІВНІЧНИЙ ФРОНТ У НАСВІТЛЕННІ ЧЕРВОНИХ.

Штаб червоних військ північного фронту подає, що на відтинку Евзкадії не було нічого важного, на відтинку Сантандеру 2-ох національних вояків з повною зброєю перейшло до червоних (це вже справді важне...); також в Астурії зголосилося до червоних двох національних вояків, які заявили, що національна армія здеморалізована втратами з недавніх невдач. З огляду на злі атмосферичні умовини на всіх фронтах спокійно.

З Барсельони повідомляють, що на ґвадаляхарському фронті червоні йдуть дальше вперед, хоча дещо поволіше, як дотепер. Вчора перед полуднем заняли вони місцевости Казас де Сан Ґаліндо і Вальфермозо де Монхаз, а пополудні — Давілля де Ґіта. На здобутих теренах червоні найшли чимало ворожих трупів і воєнного матеріялу. Вчора попало в полон 209 вояків, здебільша італійських.

Як подають з Мадриду, вчора пополудні червоні увійшли до села Віллянуева де Архе Сім, що лежить на захід від араґонського шляху. Червоні частини, що зайняли Кодоельор, почали обстрілювати Аляміноє і Ґонтанарес. Червона артилерія 3 години з успіхом обстрілювала національні становища біля Хадрак і Альмадронес.

Заворушення в Індії.

У північній частині Вазірістану знову дійшло до сутички війська з ворожими племенами. У бою 3-ох індуських вояків убили, 7-ох ранили. Крім того один збунтований загін схопив із Вазірістану 6-ох індусів.

Присилайте передплату!

1 + 8 міліонів „русских людей".

Аритметична стратеґія ген. Денікіна та нова провокація „Последних Новостей".

Міжнародня „рівновага", оперта на хиткій версайській основі, подобає сьогодні на море в бурхливу погоду. Без огляду на форми дипльоматичних взаємин: делікатно куртуазійні розмови чи грізні погрози, — всі держави беруть участь у божевільних збройневих перегонах, а яких на перше місце несподівано висунулась — Англія. Серед такої міжнародньої атмосфери від часу до часу дають про себе знати представники дореволюційної та революційної (з перших часів революції) Росії, які вважають своїм обовязком виступати з оцінкою ситуації та висувати себе, як активний чинник будучих подій. Одним із таких політичних претендентів є і генерал російської добровольчої армії А. І. Денікін. У свому черговому виступі на тему: „Русское разсеяние в будущей мировой вайне",(„Посл. Новости" з 23. II. 1937), генерал аналізує міжнародню ситуацію та стан збороень і приходить до висновку, що збройний конфлікт неминучий. Він стверджує, що в цей хаос „взаємної ненависти, боротьби взаємно суперечних інтересів і цілей, будуть втягнені русскіє люди, що розсіяні по світі". Само собою, його цікавить питання: Скількиж їх є отих „русских людей"? На підставі даних нансенівського комітету нараховує їх він рівно 1.000.000 (один міліон). Але цього мало колишньому командармові добровольчої армії. А тому він без найменшого сумніву зараховує до **русских людей „ще коло восьми міліонів людей, котрі думають, почувають і вірують по-русски, хоч частина їх, здебільша серед інтеліґенції, захоплена українським шовінізмом"** (підкр. наше. М. Л.).

Така „аритметична" стратеґія ніскільки не турбує почтенного генерала. Він вважає за безсумнівне, що в світову завірюху буде втягнених девять міліонів „русских людей", що правда, — „під ріжними прапорами, в ріжних країнах, взаємно ворожих,що мають завдання або чужі,або суперечні російським інтересам"... В цьому по справедливости добачає А. Денікін „траґізм русскаво разсеяния" і як добрий патріот шукає з нього виходу.

Російську („русску") перемогу він уважає забезпеченою при умові, „коли в нашому („русскому") розумі і серці будуть покладені тверді та незмінні правила русскої віри". Ці правила російський генерал сформулював так:

„Завжди і при всяких обставинах поборювати радянську владу... Завжди і при всяких обставинах захищати Росію". В кожному-ж конкретному випадку російський патріот має „поводитися так, як йому підповідатимуть обставини і... совість".

Ця еластична форма поведінки має обєднати всіх „русских людей" в одну патріотичну цілість; має представити і 8.000.000 українського населення перед світовими чинниками, як одностайну московську масу, і дати можливість напятнувати тих, хто захотів би зпід неї виломатися та не захотів би виконувати ролі отари несвідомих своїх національних інтересів вояків за єдину й неподільну „святую Русь".

Позиція хитра і цілком в дусі відомого нам дипломатичного хисту дяків із петербурських Дум з епохи самодержців всеросійських: до тої позиції приєднуються всі російські патріоти, особливо, коли справа йде про „українських шовіністів". А щоби облекшити боротьбу з ними, треба раз-у-раз пригадувати світові стару „історичну правду" про те, що український рух видумали німці та що українці лише завдяки німецькій інтригі й тепер істнують.

Таку чергову „пригадку" німецького походження української нації находимо у тих самих „Пасленіх Новостях" у числі з дня 5. III. ц. р. у статті якогось „С. Т." під наголовком „В рядах Наці" „расказ украінца-штурмовіка". Справа в тому, як оповідає п. С. Т., що якийсь молодий чоловік Л. Л., завітавши після довгих авантурницьких подорожей по світі до редакції паризьких „П. Н.", почав оповідати про свої враження з перебування в рядах національних соціялістів у Німеччині. Прибувши до Кельну в товаристві якогось там „русскаво офіцера-кубанця", що його виділили французи, Л. Л. зайшов до будинку гітлерівської організації. Бажання Л. Л. говорити з вищим начальством здійснилося. Мало того, коли це начальство довідалося, що до нього прийшли українці, то зараз-же розсипалось в „любезностях" та виявило безприкладну уважливість".

— „Українці? — запитав комендант будинку, — чудово. Нам таких і треба". І зараз-же посипались на нових людей благодати як з казкової торби. Їх і нагодували, і одягнули, і дали грошей і відправили на службу, відсилаючи до самого Берліна з найкращими рекомендаціями. Робота була звичайно у військово-штурмових відділах. Та п-ві Л. Л. вона не подобалася і він пустився у дальші мандри. Не знати тільки, чи сам, чи зі своїм приятелем „кубанським офіцером". Було це року 1933. Нові мандри занесли п. Л. Л. і в Польщу, де його, як народженого на Прикарпатській Русі (автор не говорить, як треба розуміти цю Пр. Русь: чи то в ЧСР, чи то в Польщі) засаджують у тюрму, бо він належить до українського націоналістичного руху (?!). Вирватися з Польщі п. Л. Л. вдається лише на початку 1936 р. Звичайно, що такий потрібний для німців чоловік з Польщі повернувся знову до Мінхена, але тут на превелике счудування від одного свого знайомого В. З. (лихо з повно отих анонімових ініціялів!) дізнається, що він уже політично неблагонадійний і що занесений у списки осіб, що їх мають заарештувати як тільки виявиться місце його побуту. Найцікавіше те, що приятель п. Л. Л. має в своїм розпорядженні найтайніші документи, що доказують неблагонадійність Л. Л. „Тут же З. із щиросердечности доказав п. Л. правдивість своїх тверджень, витягнувши з огнетревалої каси найсекретнішу, видруковану на гектографі книжку — список усіх осіб, що їх розшукує та наказало арештувати Гестапо, як скоро вони опиняться на території Німеччини. Л. там був теж зазначений".

„В той же самий вечір З. показав і інші не менш цікаві документи: інструкції, як треба організувати ячейки наців на Україні, а також поліційну переписку у справах українського авантурника Коновальця. Розказав в той вечір і про урочистий вїзд до Мінхену „штурмбанд-фірера фон Вонсяцкі", про пригоди тимчасового голови мінхенських українців д-ра Жеребка, а також і про те, як невдало фінансував цих самостійників споріднений їм по духу полковник Танака"...

За кілька днів п. Л. Л. припадково зустрічається з якимись французькими журналістами. Веде з ними якісь туристичного характеру розмови і цього досить, щоби поліція, що за ним пильно слідкувала, заарештувала його як підозрілого в шпіонажі у користь французів (хоч і не могла знати, про що він говорив з французами, бо французької мови ніхто з поліціянтів не знав) та післала до концентраційного табору. З великими трудноцами „український націоналіст" Л. Л. вибрався з Німеччини до Швайцарії, а потім до Парижа, де і зложив свій звіт перед відповідним редактором чи співробітником „Пследніх Новостей". Ну, а вже ті, як фанатичні визнавачі денікінських „правил русскої віри" — пустили в світ оцю дурацьку й мізерненьку провокаційку... Апуж, мовляв, хтось із тих, що разом з Денікіном рахують на девять міліонів „русских людей в разсеяніі", зверне увагу на геніяльний хист таких проворних „людей", які вміють: 1) і в польській тюрмі посидіти за свою приналежність до українського націоналістичного руху, 2) і серед найвищих достойників німецького націонал-соціялізму мати своїх добрих приятелів, що не зважаючи на свої підозріння у французькій шпіонажі — відкривають і власну душу і всі таємниці німецької організаційної роботи на Україні, і 3) попасти врешті до централі „русских людей", до редакції „Пследніх Новостей". Ці останні дістали можливість продемонструвати перед цілим світом як то дійсні „русскіе люді" — навіть захоплені „українським шовінізмом" — вміють „завжди і при всяких обставинах обороняти Росію".

Трудно припустити, щоби таким „хитромудрим та дешевим коштом" панове генерали та редактори найбільших російських часописів за кордоном скомпромітували визвольні змагання українського народу. А що самі вони перераховуються у своїй „аритметичній" стратегії та білими нитками шитій провокації — щодо цього не маємо найменшого сумніву. Подив бере тільки, як той сам ген. Денікін, що за помилкове врахування до „русскаво народа" всіх українців заплатив усією добровольчою армією, міліярдами антантських грошей та долею своєї батьківщини, — той сам Денікін далі вперто тримається неділимських оман і далі оперує фальшами та брехнею.

І з такими провідниками та такими методами публіцистичної пропаганди московська еміграція готовиться до виконування своєї „місії": до підготови III-ої Росії.

М. Л—ий.

Каналовий намул, господарство і політика...

ІЗ ПРОГУЛЬКИ ПРЕДСТАВНИКІВ ЗАГРАНИЧНОЇ ПРЕСИ В БЕРЛІНІ

Берлін, у березні 1937.

Мало котрому мешканцеві великих міліонових міст приходять до голови такі „нечисті" думки, як нпр. те, що властиво дістся з цими величезними скількостями води, що, забираючи зі собою усі відпади і бруд вулиць та поодиноких домів, спливають день-удень до ринштоків і каналів. Що ці питання можуть мати звязок і деякий вплив на господарку й політику, мало хто й підозріває. Міщух привик до свого міста й усі уряджения, які вони не булиб цікаві, є для нього „самозрозумілі й очевидні". Що дня проходить він попри сотки улаштувань, користується кілька разів на день ними, але дуже рідко зродиться у нього цікавість прослідити до кінця, як властиво в цілости виглядає це або те уряджения великого міста. Ми розуміємо, на це нема в нього часу; великоміське темпо дозволяє придивлятися до деяких річей тільки так, як біг експресу дозволяє подорожному придивитись до скороминаючих краєвидів.

До вище згаданих проблем належить і „нечиста" проблема каналізації великих міст, з якою могли докладно запізнатися закордонні журналісти Берліна 12-го березня ц. р. Щоб поінформувати заграничну пресу з деякими новими досягненнями-засобами, що їх пристосовує уряд у звязку з пропагованим на всіх ділянках посиленням продукції „Ерцайгунгсшляхт", улаштував державний провідник селян, „райхсбавернфірер" Дарре, прогульку представників закордонної преси до технічних улаштувань у міських добрах в Гобрехтсфельде біля Берліна й оглядини селянських господарств в селі Нойголлянд.

Гобрехтсфельде — це одна з найбільших зпоміж 59 фарм міста Берліна, які своєю поверхнею, кругло 25.000 гектарів, рівняються одній третій площі, яку займає Берлін. З цього величезного земельного комплексу тільки половина — це природні управні поля; друга половина — це піщані пустирі, на яких нішо, або дуже мало що вегетувало, і які щойно в останніх роках, завдяки штучному наводненню і погноям, величезним скількостям каналових відпливів Берліна — 240 міліонів куб. метрів річно — переміннлися в родючі поля. 2.000 молочарів, 1.600 яринних огородників і 40.000 інших працівників знайшли заняття на цих фармах.

Значіння цих міських господарств передовсім у тому, що вони реалізують цей природний кругобіг, у якому вода й погноєві складники пливають з Берліна і в формі високовартісних споживчих продуктів повертають до міста.

Цікаво зазначити, що щойно у XX. столітті додумались европейські фахівці до того, що кожному китайцеві є вже від тисяч літ справою вповні очевидною. Ще дуже недавні ті часи, коли великим здобутком техніки вважались імпозантні й коштовні уладження для фільтрування каналових відпливів великих міст при помочі механічних і хемічних засобів. Крім великих коштів виведення й удержання — ці заведення не приносили ніякої користи, коли не брати під увагу того, що через фільфтрацію уможливлювано рибам істнування в місцях, де канали впадали до рік і нищено специфічний запах, який кільометрами уносився над рікою. (Про це, як „пахне" Полтва поза Львовом, знають усі аж до Буська включно). Що в цей спосіб марнувалися високовартісні погноєві складники, яких потребує раціональна управа ріллі, стало ясне щойно сьогодні.

Можливе, що колиб довкола Берліна простягалися такі чудові, товсті поклади чорнозему, як на нашому Поділлі, то нікому не приходилоб у голову обчисляти, скілько то азотових, фосфорових і потасових солей пропадає у відпливах чотири і пів міліонового міста. Але в самому Берліні і довкола нього лежать цілі поклади тільки рудого піску; про загальну господарську конюнктуру Німеччини тут не приходиться говорити. Тільки завдяки високій технічно інтенсивній культурі, при величезному вкладі праці, можна видобути з цього рудого „безцінного" золота" таку велику скількість земних плодів, як це осягнули берлінські міські фарми.

Крім ярини (600.000 сотнарів річно), збіжжа (50.000), бараболь (150.000), головним продуктом на міських фармах є паша, якої пяти- і навіть семи-кратний річний збір (на природних луках тільки двократний!) уможливлює на велику скалю закроєне плекання худоби; міліон берлінців покриває своє запотребування на молоко з цих фарм. Для наших господарів будуть напевно цікаві ще отсі дані: пересічно давала кожна корова в Німеччині в 1934. р. 2.400 літрів молока річно; на міських фармах Берліна — 3.500, в Гобрехтсфельде, де пашні відносини ліпші — 4.557 літрів; найкраща корова на цій-же фармі, яку можна було оглядати підчас цьогорічного „Зеленого тижня" у виставових галях на Кайзердаммі в Берліні, дає 9.239 літрів молока річно.

На подвірю фарми Гобрехтсфельде впадало в очі кілька більших груп доволі „сорокатих" робітників, що згортали сміття й вантажили вагони пільної залізнички сіканими буряками. „Це — пояснював провідник — берлінські безробітні, які дістають допомогу уряду й обовязані за це чотири рази в тиждень по шість годин працювати. У третій Німеччині хто не працює, не гідний їсти"...

Після оглянення усіх улаштувань фарми пе-

реїхали учасники прогульки автобусами до Нойголлянд, оселі, основаної голяндцями ще за часів Фридриха Великого.

Як відомо, характеристичною рисою аграрних відносин Німеччини є т. зв. „Баверигоф", себто селянське господарство, пересічно 50 гектарів поля, яке становить неподільну цілість і тільки шляхом спадку може зміняти свого власника. На чолі цього господарства стоїть „гофбавер", відповідальний за цілу господарку, який поносить багато обовязків супроти держави, громади й інших членів родини.

Щоб піднести пересічну видайність поодиноких господарств, організується у рямцях згадано вже вище „Ерцайгунгсшляхт" т. зв. „Гофбегегунген", і саме один такий „обхід по господарствах" демонстровано перед представниками заграничної преси.

Завданням цих обходів (подібних до „обходів по полях" в літі), „Фельдбегегунген", є наочно переконати селянина про успіхи пристосування ріжних нових метод і способів у сільській господарці. Під проводом агронома або господарського дорадника даної округи йдуть селяни від газдівства до газдівства, оглядають уліпшення, успіхи чи недомагання своїх сусідів, шукають причин, витягають відповідні внески і т. п. В цей спосіб „слабший" господар має змогу пізнати, в чому лежить успіх „сильнішого" і при евентуальній допомозі уряду піднести відповідно своє господарство. В загальному ці „обходи", зреатою зовсім добровільні, мають ще й піднести почуття спільноти в громаді.

Господарка громади Нойголлянд передовсім молочна, але й тут, з огляду на пісчане поле, проблема погною грає теж велику ролю. Крім природних спроваджують теж штучні погної, між іншим берлінський каналовий намул у бочках...

У звязку з широко пропаґованою акцією збірки зужитих металів, кавчуку, ріжних відпадків і лахміття писала недавно одна австрійська ґазета з іронічною прикускою про „люмпенвіртшафт" третьої Німеччини. Інтенсивна господарка каналовими погноями моглаб видаватись новим причинком для цього роду тем часописних статтей. Ми можемо зрозуміти обурення німецької преси на такі писання. Але нам видається, що цього роду, до деякої міри навіть роспучливий змаг нації до господарської незалежности, до використання усіх людських і земних багатств, щоб зберегти свою життєвість, заслуговує, поза всякими політичними моментами, які залишаємо на боці, на іншу оцінку. Для багатьох може бути цей змаг напевно багатомовним і повчальним прикладом.

Митрополит Йосиф Велямин Рутський і його доба.

Промова о. ректора д-ра Йосифа Сліпого, виголошена 21. ц. м. на Академії у Великому Театрі.

Невмируща слава належиться тим, що ціле своє життя віддали для туземного й вічного добра народу, що в посвяті й жертві духових і тілесних сил горіли і трудилися для нього. З подивом глядить кожний на пориви їхнього духа, на їх лет та відвагу і клонить голову перед безмежною любовю. Ще більша пошана й подив належиться тим, що не лише помагали своїм рідним у домашніх і внутрішніх турботах, але своєю освітою, знанням і міжнародніми звязками зуміли зацікавити та зеднати для народу і посторонні чинники та вивести його на арену світу, щоби він станув „у народів вольних колі".

До таких велитнів духа без сумніву належить у нас київський і галицький митрополит Велямин Рутський, що з далекої перспективи зумів глянути в будуччину українського народу. Здавалось би, що як діяч в одній ділянці не обійме він справ цілої нації, однак як голова Української Церкви мав саме найкращу змогу до цього.

Бо коли кинути оком на нашу тисячлітню історію, то не важко переконатися, що наймогутнішим чинником за ввесь час тої історії була все Церква. Вона одинока клала тривкі основи і тверді норми громадянського життя, виховувала характерні, ідейні та повні посвяти одиниці. З її розвитком кріпшала суцільність народу, а її упадком приходила руїна. Так було за Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Данила й інших у княжій добі, так було теж у часі монгольського і татарського лихоліття, коли ослаблена Церква захищала недобитки народніх верств.

З поневоленням Церкви приходило й національне поневолення. І не диво, що з усіх сил старалися нею заволодіти не лише свої світські чинники, але й чужі. Тому-то довкола Церкви скупчувалася увага рішальних кол громадянства, вона й напружувала цілу його енергію. Отже хто держав у руках церковні справи, той мав і ключ до всенародніх рішень.

Наїзд монголів знищив Українську Державу і вона не могла двигнутись до первісної сили й потуги. Наша земля стала тереном внутрішніх крамол, розвалу церковного і громадянського життя та визиску сусідів. У безвихідному положенні шукала захисту в Апостол. Престолу і причалила до нього у Фльорентійській Унії. Та завдра Москва виступила проти цього й увязнила навіть митрополита Ісидора, головного сподвижника Унії, бо боялася знівечення своїх плянів.

Не інакше поставилась і більшість римо-кат. духовенства, бо унія Української Церкви мусіла в католицькій державі принести свободу рухів Української єрархії і в дальшу чергу унезалежнити ціле громадянство.

Фльорентійська Унія завалилася, але не пропала без сліду. Творча думка нуртувала в умах пізніших поколінь, що тривожились будущим народу. І не диво, що по сто роках вона виринула при догідніших умовинах в Бересті (1596).

Великого діла зединення з Апост. Престолом, при збереженні своїх українських традицій, та створення Зединеної Церкви як правної одиниці в державі довершив митрополит Іпатій Потій. Та Берестейській Унії грозила та сама доля, що Фльорентійській. Здавалося, що твір митр. Потія ось-ось упаде, бо протиставитися зовнішнім і внутрішнім ворогам не було сили. Митрополит Іпатій умирав непевний за завтра Унії.

Одначе знайшовся вже тоді гурт одиниць, які ідею церковного зединення підняли як спасення українського народу і зробили її завданням свого життя. На їх чолі станув молодий Йосиф Рутський. Вибрало його і вело Боже Провидіння дивними дорогами та належно приготовило до великого післанництва. Його 24-літне митрополитування — то найживіший нерв у діях українського народу.

Вихований дома в кальвінськім дусі і кальвінських школах, не находив душевного спокою. Як молодого хлопця віддав його батько на двір князя Острожського для доповнення виховання. Там мав він змогу заздалегідь пізнати українські відносини та познайомитися з людьми, що вели українські справи. Там також мусів прислухуватись бесідам про Унію, яку підготовувано на дворі українського мецената. Та батьки зі страху, що син відбивається від кальвінського середовища, відкликали його домів до Рути, де він небавком батька поховав (1590 р.).

Невязаний виїхав він на уніерситетські студії до Праги, осередку тодішньої німецької імперії. Там приглянувся сучасним европейським питанням, течіям та релігійним проблемам. Лютеранізм був тоді у повнім розгоні. Та коли Рутський придивився ближче сектанським ділам, то вони йому так остогидли, що він кинув протестантизм і приняв католицизм у латинськім обряді. Водночас залишив і Прагу та переїхав до Вірцбургу, що був тоді одним з головних осередків німецького католицизму. Там цвіла наука і католицьке життя як протизага протестантизмові. Чотиролітніми студіями здобув він докторат і вибрався ще до Риму, щоби ще краще пізнати Католицьку Церкву та її діячів. І Ватикан і храм св. Петра, базиліки й катакомби, форум і скарби мистецтва зробили на нього велике враження, отворили йому очі та ще більше зміцнили у вірі.

Як питомець Грецької Колеґії зложив він по довгих ваганнях у руки папи присягу, що приймає східний обряд і не покине його до смерти. Побут у Римі навчив Рутського дивитися на світові події оком керманича з гори, спокійно та розважно і не піддаватися пристрастям буденної метушні.

Серед важких умовин вступав Рутський на київський і галицький митрополичий престіл. Кілька чинників змагалося за впливи на українських землях.

Найперше грозила Москва, що розрослася в сильну державу, зі своєрідним суспільним устроєм і культурою; оперлася на царгородській схизмі і створила свій власний патріярхат (1589) та стала проявляти сильну експансію на полудне з метою загарбати (змосковщити) Україну й Білорусь. До того знайшлися на Україні такі (митрополит Борецький та інші), що слали „слезні" листи до „білого царя" з проханням помочи. Річ ясна, що московські царі виповідали явну боротьбу всім, що в якийнебудь спосіб протиставились і прямували до зросту окремішности українського народу. А саме таким засобом була Унія.

Рутський знав добре Москву з часів невдалої подорожі до Персії. Оглядаючи тоді її, він бачив, що без огляду на кордони держав приходить до ривалізації Ватикану та Кремлю. Він розумів, що Україна, піддаючись під покров Риму, відмежовувала себе католицькою вірою і виповідала війну Москві.

Не інакші заміри мав і другий сусід. Володіючи майже цілою територією України, він латинщив шляхту в школах і по панських дворах, заманюючи її достоїнствами. Який-же хосен для польського духовенства і громадянства представляла Берестейська Унія, коли вона не хотіла стати помостом до повільного латинщення українців! Унія ділила українців від поляків обрядом і культурою, а та сама католицька віра управнювала українців до тих самих привілеїв і достоїнства. Отож одиноко і тільки єдність з Апост. Престолом могла зберегти наш нарід від неминучого упадку.

(Докінчення буде).

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

КЛОПІТ З ІСТОРІЄЮ.

(Офінор). 20. роковини революції припадають на цей рік. Большевицькі уряди приготовлювались уже від довшого часу до святкування та до цілої низки ювилейних видань, але останні процеси цілком зіпсували всі приготування: Коли цілу революцію зробили люди, що їх недавно розстріляно як бандитів та зрадників, то й писати про революцію, не згадуючи їх як перших борців за большевизм цілком неможливо. Отже всі совітські письменники та журналісти знайшлися у прикрому становищі, і правдоподібно більша частина намічених видань не появиться в друку. Щоби хоч трохи направити справу, уряд спішно розшукує старих ще не розстріляних большевиків і примушує їх писати спогади; кілька таких споминів цілком невідомих осіб уміщено в „Правді" та „Ізвестіях". Вони виглядають смішно, бо автори пишучи про Петербург, говорять про Сталіна, який в той час був на засланні, та Леніна, який був за кордоном, і роблять враження, нібито революція робилась сама собою.

ЧОМУ ПАДЕ ПРОДУКЦІЯ ДОНЕЦЬКОГО ВУГІЛЛЯ?

(Офінор). Московський уряд намагається збільшити експльоатацію Донбасу. З цього приводу „Ізвестія" пишуть: „Дня 5. березня Стаханов Ал. вирубав за одну зміну 321 тон вугілля. М. Дюканов вирубав 252 тон. Сотки і тисячі стахановців щодня виконують замітні рекорди, але цілий Донбас залишається все позаду. Ані в січні, ані в лютому він не виконав пляну. За ці два місяці Донбас дав країні менше вугілля ніж в ті ж самі місяці минулого року. Ані трохи не покращала справа і в березні. Найбільше вражає те, що зменшення скількости до-

бутого вугілля йде в парі з постійним зростом числа робітників. Від листопада 1936 р. по березень 1937 р. число робітників зросло на 20.000, а пересічна скількість добутого вугілля на добу впала на 10.000 тон. Шефи багатьох шахт намагалися надолужити недостачу проводу, наймаючи зайвих робітників, але це допровадило до ще більшої дезорганізації виробництва, до зросту коштів постачання вугля, а разом з тим спричинило чимало катастроф. Напр. на відтинку ч. 35 шахти Карла Маркса вирубники не виконували норми, бо попсувалися повітротяги. Замість того, щоб направити їх, провід шахти подвоїв кількість вирубників, чим порушив стаханівський поділ праці. Наслідком того всього відтинок, який давав на добу 140—150 тон, почав давати лише 70 тон. Пересічна скількість добутого вугілля з тій шахті впала в останнім часі на 36 прц. Число вирубників збільшилось 25 прц., а шахта дає менше вугілля ніж в жовтні минулого року. Те, що відбувається в тій шахті, характеристичне для цілого Донбасу. Інжиніри, що кінчають політехнічний інститут, цілком безпомічні, коли йде про організаційні справи. Вугілля, що той машиніст вирубає за одну зміну вивозять 10, часом і 12 днів.

—o—

Внески та інтерпеляції У. П. Р.

1) Внесок посла Гриня Тершаківця з 16. березня ц. р. в справі зміни розпорядку Президента Річипосполитої з 27. жовтня 1933 р. щодо закону про нотаріят (Дн. З. Р. П. П. ч. 84 поз. 609).

2) Інтерпеляція посла д-ра Степана Витвицького з 16. березня ц. р. до міністра віроісповідань та прилюдної освіти в справі дисциплінарних проступків управителя школи Фелікса Лебенсарта з Броницї, пов. Дрогобич.

3) Інтерпеляція посла Івана Заваликута з 16. березня ц. р. до міністра віроісповідань та прилюдної освіти і до міністра внутрішніх справ у справі церковної конкуренції у львівському, станиславівському і тернопільському воєвідстві, на підставі закону з 17. березня 1932 р. поз. 358 про складки на річ католицької церкви.

—o—

КІНЕЦЬ БУДЖЕТОВОЇ СЕСІЇ.

СЕНАТ ВІДОСЛАВ ПРОЄКТ СУДІВ ПРИСЯГЛИХ ДО КОМІСІЇ

В понеділок 22. ц. м. останнє пленарне засідання сенату було дуже бурхливе тому, що сенат по горячій дискусії і промові мін. Грабовського не принняв законопроекту про скасування судів присяглих і відослав його ще раз до правничої комісії.

Спершу сенат приняв без дискусії декілька ратифікаційних законів, закон про закінчення відловженевої акції в самоуправних союзах і новелю до закону про устрій загальних судів. З черги сен. Станевич зреферував законопроект про скасування судів присяглих заявляючись за їх існуванням.

Опісля розвинулась оживлена дискусія, в якій забирало голос кільканацять сенаторів і сам мін. Грабовський. Перший сен. Терліковський заявився за скасуванням судів присяглих. Другий промовець сен. Радзівіл звернув увагу, що урядовий проект зовсім усуває інституцію громадянських судів зі законодавства. Всі покликуються на те, що в таких державах, як Совіти, Німеччина та Італія вся суспільність одноглідна з одною партією. Це ілюзія, що скорше чи пізніше пімститься в прикрий спосіб. Ми в Польщі — не йдемо так далеко, але й у Польщі дуже важна річ, щоби не елімінувати впливу суспільности в дуже засадничих причин. Тому є за тим, щоб нині не пересуджувати справи судів присяглих на завжди і пропонував таку модифікацію, що дозволилаб міністрові справедливости ввести суди присяглих у хвилині, коли уряд набере переконання, що політичні відносини не стоять цьому на перешкоді. Тому запропонував такий наголовок до законопроекту: „Закон про скасування судів миру та про припинення діяльности судів присяглих". Проти судів присяглих заявився визначний польський письменник, колись пробоєвий демократ, сен. В. Серошевський. Зате в обороні судів присяглих однодушно промовляли всі сенатори з Галичини без огляду на національність та віроісповідання. Від українців промовляв сен. Антін **Горбачевський.** У своїй промові підкреслив, що законопроект спирається на анкеті, переведеній між судейськими колами, а поминено найважніший чинник — суспільність, якого ніякий законодавець не може оминати. Діяльність судів присяглих слід поширити на цілу державу. Буде це найважніший крок вперед у реформі організації виміру справедливости.

Довшу промову виголосив мін. Грабовський в обороні урядового законопроекту та полемізував з висновками противників скасування судів присяглих. Вкінці на внесок сен. Малішевського сенат відослав законопроект назад до правничої комісії.

Пополудні сенат радив над новелею до емеритального закону, що її теж сенат відослав до комісії, бо законопроект так вистилізований — як заявив референт сен. Павелец — що без допомоги „спеців", себто правників, годі його зрозуміти.

В год. 6. вечором у льожі президента держави появився марш. Ридз-Сьміґли і майже годину прислухувався нарадам про час праці в гірництві. Появу маршала в льожі сенатори привитали оплесками.

В год. 9-ій сенат радив над проектом міністерства скарбу про конверзію облігацій державних довгів. Наради протягнулися до пізної ночі.

Тому що буджетова сесія скінчилась, маршал сенату Пристор уладив прощальне принняття чаєм для сенаторів. На цьому принятті був теж марш. Ридз-Сьміґли і члени уряду під проводом прем. Славой-Складковського.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 12.

МАРІЯ ОСТРОМИРА. 2

МОМЕНТ.

Які війська не переходили вже через тебе, галицька земле!

На другий день Маруся знову знайшла всіх товаришок у Дори. Відрадніше якось було всім разом. За якийсь час прийшли кінноточники — ті самі, що попереднього дня.

— О, а ви ще тут? Ми думали, що давно вже у Львові.

— Е, ні! Ми тут залишились відпочити, так, треба. До Львова нехай уже інші їдуть. Даруйте нам візливість вашу, але годі було нам стриматись і не прийти.

Дівчата доволі відважні були. Обговорювали большевицьку ідеольоґію — осуджували нахабну, візливу агітацію.

— Якщо ви вже такою великою вважаєте ту вашу ідею, то навіщо агітацією обезцінюєте її? Хай сама ідея говорить за себе. Цеж якось несмачно виходить... — говорила Маруся.

— О, якіж ви оззоблені супроти нас! Миж не ідеольоґи, ані агітатори — ми лише вояки, — сказав „товариш" Ігор. — Та краще заспіваймо щонебудь! — звернувся він до товаришів.

І його мягкий голос почав: „Копав-же я керниченьку..." Пісню підхопили дружньо інші і понеслась вона бадьорим подихом. Сильні, звучні голоси. Рідна українська пісня. „Що там погляди й переконання! Сьогодні такі — завтра инші. А пісня і мова — вічно, невмирущі!" — вспокоювала себе в думці Маруся.

І звуки пісні вкрадалися в душу Марусі — ніжно та пестливо ворушили її. Маруся голову у задумі склонила — холодно-холодно їй стало. Це завжди з нею так бувало, як слухала гарного співу чи музики.

— Чи можна сісти коло вас? — почула нараз і стрепенулася. Коло неї стояв „товариш" Ігор.

— О, якже я налякав вас! Якби навіть сам чорт хотів сісти на цьому місці, то ви так не здригнулись би, — правда?

— О, ні, зовсім ні! А звідки знову такий висновок?

— Звідки? На личко ваше подивився і переляк вичитав на ньому, — сказав, сідаючи на вільне крісло.

— Не хотілаб я вашому психольоґічному хистові робити закиду, але цим разом ви помиляєтесь. У ваш спів заслухалася і думкою у кращий світ вітала. Та цеж у вас вишколений хор!

— Та який там хор і хто його вишколював? От, самі свої хлопці — українці — співають від душі та й виходить незле.

— А чому ви не співаєте? Почали, а не кінчите.

— Почав, бо нічого іншого не лишалося, а скінчу другим разом — сьогодні хай вже товариші без мене співають. Чи може ви хотілиб позбутися мене?

— Та що ви?! Та сидіть-же — сидіть! Які ви підозрливі дуже — у кожному слові чогось дошукуєтеся — пізнати, що большевик.

— Та який я там большевик? — чого дорікаєте мені цим словом?

— А хтож ви такий? Носите червону стрічку, як дівчина-відданиця.

— Ношу?... — повторив з якоюсь гіркотою в голосі. — Навіщо ви мені про це говорите? Я найрадшеб...

— То не мусите носити її?

— Та мовчіть уже, прохаю вас. Стільки є гарного на світі, чиж не можна про що інше говорити?

— Добре, я вже мовчатиму. А ви самі підшукайте тему яку, якщо так дуже боїтеся за себе!

— Боюся за себе? — дивувався. — О, ні! за себе я ще ніколи не боявся і тепер не боюся. Та за вас боюся, панно Марусе — от що! А скажіть: дуже лихі були ви на мене, що дискусію піснею перервав?

— О, ні, навпаки! Я навіть дуже вдячна вам була, бо мала змогу почути ваш спів.

— Та невжеж? — в очах його появився на мент радісний блиск.

— А хіба це таке важне?

— А хіба ні? Я маю прохання до вас — сказав по хвилині мовчанки, — щоб ви до дому збиралися — я проведу вас. Не гнівайтеся, але на вашому обличчі так і слідно все, що ви почуваєте. А виж ворожо настроєні супроти „нас". Тому я дуже і дуже прохаю вас, ходіть звідсіля. Я не хочу, щоб вас такою бачили тут. Чи ви не ображуєтеся?

— Та чого ображатися? Я і так мала вже іти. А проводити мене не мусите. Цеж день — мені не страшно. Я з Галею піду, ми обі мешкаємо близько себе.

— Не хочете йти з большевиком, бо це прикро для вас...

І лице його стало червоне, як стрічка на грудній кишені. — Але я, бачите, також там мешкаю — в сусідстві маю кватиру. Думав, у селі повно війська, всеж краще булоб, якщо я пішов би з вами.

Схвильований був, у голосі його було чути прохання.

— Та Бог з вами — ідіть, як вам це буде приємно! Гарненька Галя в око впала, що? — пробувала жартувати Маруся. Від учора ви вже встигли навіть довідатись, де мешкає. Як можна так антиреволюційно закохатись!

А гарненька Галя звернула саме стрілки своїх синіх, кокетливих очей у напрямі „тов." Ігора. Вона-ж зразу ним захопилась!

— Нехай уже буде, що все так, як ви думаєте... тільки скажіть — підете зараз?

— Та йду, вже йду — лише Галі сказати треба.

— І мені можна буде йти?

— Алеж само собою! (Докінчення буде).

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Виконний розпорядок про громади.

II.*)

Громадська рада та її наради.

Громадські радні виконують свої обовязки почесно, себто не дістають за це ніякої винагороди. Заступника радного покликують до ради тоді, коли один із радних утратить свій мандат. На випадок покликання одного з громадських радних на уряд солтиса або підсолтиса, заступників радних не покликують до громадської ради хіба, що член міської громадської ради, солтис або підсолтис, зречеться свого мандату радного (§. 7).

До громадської ради належить: 1) устійнення засади управи та способуужиткування майна і громадського добра, беручи під увагу права третіх осіб і всіх громадських заведень та уладжень, що є власністю громади або що ними громада завідує: 2) громадська рада дає свою згоду на виконування деяких завдань волосної господарки на території своєї громади; 3) устійнює регулями своїх нарад і для своїх комісій; 4) рішає у справі означення числа платних громадських службовиків у громаді, висоти їхньої винагороди, їх прав та обовязків. Громадська рада уповажнює солтиса приймати на службу або звільнити громадських службовиків; 5) призначає винагороду для солтиса; 6) рішає про купно, продажу, заміну, обтяження або віддання в аренду громадського заведення чи підприємства, рішає про ліквідацію громадського добра, рішає у справах громадських фундацій, приймає дарowизни, затягає позички і вкінці уповажнює солтиса затягнути грошеву позичку до висоти 500 зол.; 7) рада господарить громадськими капіталами; 8) рішає про заснування або ліквідацію громадських заведень і підприємств, та про будову громадських будівель або їх збурення; 9) рішає, чи починати судові процеси, заключати судові угоди і взагалі до неї належать рішення в усіх процесових справах; 10) до неї належить ухвалення буджетового преліміналя та призначення доходів громади; 11) установляє висоту оплат у справах користування громадським майном та добром, громадськими заведеннями й уладженнями: 12) означує ціни за вироби громадських підприємств; 13) рішає про віддання достави матеріялів для громади, приймає ці достави та роботи від доставців по означених цінах; 14) рішає про відписання належитости громади від поодиноких осіб, якщо не дасться їх стягнути; 15) контролює діяльність солтиса, зокрема затверджує його звідомлення з побраних доходів і видатків та приймає евентуально річні замкнення і білянси громадських заведень та підприємств; 16) приймає внески та видає опінію у справі назв вулиць і площ у громаді та у справі зміни границь і назви громади; 17) висловлює опінію у справах усіх громадських потреб, що їх виконання для дотичної громади необхідне; 18) приймає внески у справах накладання на мешканців громади податків та оплат на деякі публичні громадські потреби; 19) приймає внески до управи збірної громади про передання громаді деяких господарських волосних справ або звільнення громади від цих обовязків (§ 9).

Рішення громадської ради у справах, згаданих у точках 3—8 і 10—13 мусить затвердити повітовий виділ.

Засідання громадської ради.

Членів громадської ради на засідання скликає солтис, а на випадок його недуги, неприсутности, необсадження становища солтиса, приплинення його в урядуванні скликає підсолтис. Таке засідання громадської ради скликає солтис на випадок потреби; на всякий випадок скликає її бодай раз на три місяці (квартально), а громадські сходини бодай 2 рази до року. На домагання повітового виділу, війта або теж на внесок 1/4 членів громадської ради, зголошений враз з проектом нарад, солтис повинен скликати нараду до 7 днів від дня, в якому дістав домагання або внесок (§ 10). Засідання громадської ради є явні. На домагання 1/4 присутніх членів наради можуть бути тайні. Не можуть бути тайними наради у справі видатків і звідомлення з їх виконання та вичислені справи від 6—12 у § 9-ім (§ 11).

До важности рішень громадської ради вимагана присутність звичайної законної більшости числа членів. Якщо на засідання не прийде потрібна кількість членів, солтис скликує вдруге засідання і тоді рішення громадської ради є важні без огляду на число присутніх членів (§ 12). На засіданні громадської ради проводить солтис, або підсолтис, якщо солтис перешкоджений.

Якщо громадська рада розглядає рахункові звіти або виконування іншої контрольної діяльности солтиса, тоді проводить один з членів громадської ради. Солтис і підсолтис дають лише вияснення в цих справах, але не беруть участи в самій нараді. На засіданні громадської ради реферує справи солтис або один з визначених членів громадської ради (§ 13). Голосування на засіданні явне; на внесок 1/4 частини членів ради повинно бути тайне. На випадок рівности голосів предсідник піддає справи ще раз під голосування або вирішує своїм голосом. Хто стримується від голосування — його голос зачислюють за внеском (§ 14).

Якщо у справі зацікавлений матеріяльно солтис, підсолтис або громадський радний чи його заступник, він не може бути присутнім на нараді і не може брати участи в голосуванні (§ 15).

З кожного засідання списують протокол до спеціяльної книги, що її переховують під замком у громадськім будинку. Протокол підписує солтис, секретар і двох членів ради. Рішення, що торкаються цілої громади, оголошує солтис у дотеперішній практикований спосіб. Мешканець громади може за згодою і під контролею солтиса переглядати протоколи і робити відписи цих протоколів (§ 16).

Завдання поодиноких комісій.

Громадська рада покликує комісії: 1) ревізійну в кожній громаді; 2) господарську — в громаді, що має маєток, добро, заведення, або підприємство; 3) рільну, освітну, дорогову, санітарну і сусп. опіки та інші комісії на випадок потреби. До комісії можуть входити теж мешканці громади, які мають право бути радними. Члени комісій сповняють свої обовязки почесно (§ 17).

Ревізійна комісія складається з 3—5 членів, які вибирають собі предсідника і секретаря. Члени цієї комісії мусять уміти читати, писати і рахувати (§ 18).

Ревізійна комісія контролює фінансову і господарську діяльність солтиса. Зокрема до її завдань належить: 1) перевірка річного звідомлення з виконання буджету та рішень ради у справі громадських доходів; 2) провірка рахункового замкнення за минулий буджетовий час та зголошення раді своєї опінії і своїх внесків; 3) провірка правильности і згідности з засадами ощадности видатків і доходів та провірка касової і рахункової діяльности у заведеннях і підприємствах. Ревізія господарки громади повинна відбуватися бодай раз на три місяці. Ревізійна комісія обовязана складати звіт зі своєї діяльности громадській раді. Солтис мусить до 2-ох тижнів дати вияснення представникові ревізійної комісії. Над діяльністю ревізійної комісії наглядає війт і повітовий виділ (§ 19).

До господарської комісії входить двох членів громадської ради і крім того солтис та підсолтис. Громадська рада може більшістю 2/3 голосів відкликати членів з комісій. Господарська комісія співпрацює зі солтисом в управі маєтком, добром, підприємствами та громадськими уладженнями (§ 20).

*) Див. „Діло“ ч. 52.

Алярмові телеграми і телефонічні розмови — безплатні.

Міністр почт і телеграфів видав розпорядок з 26 лютого ц. р. (Д. З. Р. П. ч. 17 поз, 115) у порозумінні з міністрами: комунікації і внутр. справ у справі повідомлення телеграфічно або телефонічно про випадки стихійних нещасть, грабункових нападів і катастроф. Отже згідно з цим розпорядком **почтові уряди** (агенції) **обовязані безплатно пересилати телеграми або телефонічні розмови** до органів публичної безпеки та інших компетентних властей або до пожежних сторожей (рятункового поготівля), **у справі допомоги у випадках пожеж, пошести, грабункових нападів, катастроф, нещасливих летунських випадків і примусових осідань літаків та в інших нещастях, що їх спричинили стихійні випадки або з огляду на небезпеку їх повстання.**

Ці телеграми і телефонічні розмови називаються алярмовими й означені службовою вказівкою = А Д П =. **Кожна особа має право надати телеграму або перевести алярмову телефонічну розмову.** Така особа повинна надати почтовому урядові (агенції) своє імя, прізвище і докладну адресу та вилегітимуватись на домагання почтового уряду (агенції). Почтові уряди обовязані пересилати алярмові телеграми і телефонічні розмови як пильні службові. Згаданий розпорядок обовязує від 10. березня ц. р.

—o—

Обчислення і заплата маєткової данини на 1937 рік.

Міністерство скарбу устійнило розпорядком з дня 16. січня 1937 р. (Д. З. ч. 6, поз. 53) такі речинці заплати надзвичайної маєткової данини для хліборобів у 1937 р. Селяни, які оплачують ґрунтовий податок від 25 до 60 зол. річно, мають платити зачет на данину до дня 30. квітня 1937 р. у висоті $12\frac{1}{2}\%$ свого ґрунтового податку. Ті платники, що платять ґрунтовий податок вище 60 зол. річно, $24\frac{1}{2}\%$ свого податку. Решту платять до дня 30. листопада ц. р.

Про висоту надзвичайної маєткової данини скарбові уряди обовязані повідомити кожного платника відповідними наказами заплати, що їх мають доручити платникам найдалі до дня 15. листопада ц. р. Таксамо про висоту зачету на данину повідомляють скарбові уряди кожного платника на письмі і то найдалі 15. квітня 1937 р. Якщо скарбові уряди доручать наказ заплати по 15. квітня ц. р., або по 15. листопаді ц. р., тоді зачет та данину платник платить до 30 днів, рахуючи від чергового дня по дорученні.

Від наказів заплати прислуговує платникам право відклику, що його слід вносити до скарбового уряду, але лише тоді, коли платник оспорює правну основу обовязку заплати надзвичайної данини, а не нпр. висоту данини. **Відклик слід внести до 30 днів,** числячи від дня одержання наказу заплати. Відклики вирішує скарбова палата, якщо наказ заплати видає скарбовий уряд.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Ревія весняної моди.

Берлін, у березні.

— ...альо... Анет... так багато сьогодні в мене праці!

— Алеж, Ігоре, відірвіться виїмятково від роботи, не пожалієте! Цеж ревія весняної моди в готелі „Еспланад", хвилина, яку будете мило згадувати колись, як срібне павутиння перетне ваше, гебанóво чорне волосся...

— Анет, тим разом...

— Так, так, Ігоре, все — тим разом — виїмятково — сьогодні... Ні! Виж джентельмен, правда?

— Алеж певно!

— Отже я хотілаб доконче сьогодні у вашім товаристві оглянути ревію моди і хоч відчуваєте, що доведеться вам нудитись...

— Анет, що це так ви говорите! Яж так радо перебуваю...

— Ах, знаю, знаю, в товаристві своїх книжок!

— Але ні, я хотів сказати...,

— Но, но, нема відклику до жадної інстанції! Гальо, отже в 4,30 на Постдамській площі біля Йості!

— Антонет! Гальо!

Завісила слухальце. Гм... Третя година. Треба поспішати. Одягаюся скоренько й добігає четверта година на вежі Малярської Академії, як я проходжу через Штайнпляц у напрямі двірця „Зоо".

Весняний подув вітру розвіває настирливі думки, що ще нині треба було докінчити працю. На вулицях гамірно, весело. Слабе весняне сонце виходить зпоза оливяних хмари, спирається хвилинку на вежах і банях „Гохшуле фір Музік", відблискується у шкляних шибах двірцевої крівлі й гасне.

Ось я на двірці „Зоо", а за хвилину швидкий міський поїзд несе мене в напрямі Постдамського двірця.

4,30 я вже в означенім місці. Її ще нема! Кручуся нервово, що-хвилини поглядаю на годинник. Уже 5, 10 мінут по пів. Розглядаюся за міським годинником, хочу порівняти зі своїм. Нараз чую:

— Ах, Ігоре, даруйте!

Оглядаюсь, це вона.

— Я забарилася в модиярки, капелюх не був готовий, ви вибачите?

Ідемо... Мій погляд спиняється на її блідих сталево-блакитних очах, на лагідно закроєних з дитячою усмішкою устах й майже несвідомо вимовляю:

— Чиж міг би на вас гніватися!

Приспішуємо крок. Під готелем „Еспланад" цілі шпалири авт. Передістаємося до гардероби, а далі до самої салі.

Прегарна, кремова саля освітлена лагідними матовими лямпами. При столах прикрашених китицями цвітів позасідали вже гості, що зїхалися тут з далекого світа, щоб приглянутись новим німецьким модам та моделям для чужини.

Знаходимо два крісла при естраді й лишається ще кілька хвилин часу.

— Анет, ви мені поясните, котрі моделі гарні, правда? я-ж лаїк.

— А котрі модельки гарні, також не знаєте? Ей!

Підносить при тім брови, видуває уста і робить міну гольтіпани. Ах ті жінки, ті жінки! Як знають, з чим їм до лиця!

Пять довгих, темноматових звуків гонгу заповідає початок. На салі на хвилину притихає. на лицях присутніх велике зацікавлення. Тихі, лагідні звуки орхестри скрадаються здалека, мов плюскіт води, журчіння потока, це пісня пробудження весни.

В осліплюючім світлі рефлекторів появляються перші моделі. Це десять зразків „Весна 1937".

Провідниця ревії пояснює:

Строї на вулицю дещо коротші, вечірні — довгі до землі. Сезон у ріжноманітних колірах і матеріях. Чорний колір висувається на фронт; дальше улюблені будуть сині в ріжних відтінях, відтінь жовтих і червоних колірів. Добір синьої й червоної барви поруч себе буде частим явищем. Матерії вовняні, поровать, мягкі, криті мохом, гладкі. З шовків на вечірні сукні тафта, креп сатен, креп мімоза, креп ромен, на комплети тяжкі вовняні шовки, пругуватий діагональ-букль і воль-зандкреп. Побачимо знову піку в її ріжних вовняних і шовкових відмінах. Характеристичні для цього сезону окраси з нашиваних стяжок-стебнівок, вишивок, коралів і кишені найріжнороднійших форм. Впадають в очі білі реверси до темних вовняних суконь. Багато дзвонових форм, навіть легкі спроби криноліни.

Провідниця кінчить своє модне „експозе". Починається променада модельок.

Дивлюся на Анету, вона з напруженням оглядає від стіп до голови модельки. Її обличчя усміхнене, повне задоволення. Хвилинами прижмурює очі й здається в душі примірює, в котрій сукні, в котрім компліті булоб їй до лиця. Ах, так! Котра жінка не хотілаб бути гарна та гарно одіта! Чи може в давнині, чи середньовіччі? Перелітаю в думках історію...

— Але, Ігор, ви де відлетіли думками, не подобається вам цей гарний костюм з фантастично опнятим лисом коло шиї? Ах, який розкішний! Подивіться, як підібраний до цілости чорний капелюшок з розпущеною від чола вуалькою!

Беремо картку від модельки — фірма „Модельгавс Шнебе".

— Ах, а та сталева з білі кропочки тафтова сукня, як дистинговано й маєстатично виглядає. Бачите, від пояса дзвонова долина крита чорною сіткою. — Це модель фірми „Зуден і Ляєр".

Сотні модельок проходять стежинками поміж гостей. Мов ті фігурини, статуетки викручуються, пливуть у такт музики і зникають між юрбою. Чим раз менше можемо ріврізняти красу й оригінальність поодиноких моделів, хоч ніщо не повторяється й бачиться все нові й нові покази. Сотні зорових вражінь витворюють в душі хаос. Не ждемо вже кінця, виходимо.

На дворі теплий весняний дощ. Змиті дощем асфальти віддзеркалюють шпалири лямп, виблискуються від смуг рефлекторів.

— Анет! а може так послухаємо циганської музики?

Потрясає притакливо весело головкою й кидає запит:

— А ваша праця?!

Кличу таксівку і кидаю шоферові слово: „Феміна".

Легкий одноманітний хід машини й колисання. Перша перебиває мовчанку Анета:

— Не жалуєте, що покинули працю?

Беру у свої долоні її дрібненьку ручку й складаю цілунок.

Мар.

Ощадність звірят.

Комахи інтелігентніші від птиць.

Відомий дослідник звіриного світу німецький учений Шредер прийшов на підставі своїх довголітніх дослідів до висновку, що змисл ощадности можна стрінути тільки серед тих звірят і комах, які вміють жити громадами й мають устійнені правила життя. Очевидно щадять тільки найшляхотніші комахи, птиці і ссавці.

Очевидно, що мова не про таку ощадність, як верблюда, який як відомо наїдається на запас і тільки тому може довший час обійтись без їжі і води. Правдива звірина ощадність така, що звірята чи комахи громадять харчеві запаси в окремих місцях. Згодом, коли прийде відповідний час, користуються вони своїми шпихлірами.

Шпихлірі комах.

З комашого світа можна подати чимало прикладів саме такої ощадности. Якби не змисл ощадности, муравлі,бжоли й терміти не осягнулиб такого високого ступня громадського життя, що навіть люди мусять їх подивляти. Деякі комахи не тільки щадять, але вміють теж боронити своїх ощадностей. Бжола і шовківниця є саме прикладом комах, які боронять своїх шпихлірів. Серед комах, які живуть дико, знаменито боронять своїх ощадностей муравлі й терміти.

Згадані комахи нагромаджують свої запаси в добре уладжених і забезпечених будівлях, що їх береже окрема узброєна сторожа. Бжоли збирають у таких шпихлірах квітовий пил і мід, муравлі збирають ріжне насіння, а терміти збирають навіть дрібно посікане листя. Деякі екзотичні роди муравлів щадять харчеві продукти дуже оригінально. Нпр. один рід муравлів годує деяких своїх робітниць у літі медом, так що ті робітниці набирають майже кулистої форми. В зимі вертають вони краплини меду, якими кормляться інші зголоднілі комахи.

Суперники чоловіка.

Деякі біольоги кажуть, що чоловік має найгрізнішого суперника в комахах. Кажуть вони, що коли у майбутнім вимре людство, мабуть комахи будуть панами ситуації у світі. Взагалі між світом комах і людей від тисячів літ уже триває конкуренція, хто краще вмітиме щадити.

Деякі американські птиці збирають насіння й оріхи і ховають їх під корою відповідних дерев, щоб мати на випадок посухи запевнену поживу на довший час.

Представники ссавців стоять багато вище від птиць. Напр. кертиця відгризає дощівникам голови, так, що вони живуть, але не можуть вертіти землі й утікати. Таким чином кертиця має у своїй норі великий запас харчевих „консерв". Деякі гризуни громадять великі запаси у відповідних норах не тільки для себе, але для своїх малих.

МУРИН — СУДДЯ.

Президент Рузвельт довершив революційного акту — на думку американців. Він підписав номінаційний декрет, яким перший раз в історії Злучених Держав, суддею федерального трибуналу у стейті Вірджінії призначив мурина.

Досі можна було в муринських дільницях Шікаго, Ню Йорку й інших міст подибати мирового суддю мурина, одначе кольорові ще ніколи не судили білих. Новий федеральний суддя, який має 32 роки здобув собі в Америці славу знаменитого адвоката.

Більшість населення Вірджінії творять мурини, але очевидно федеральний суддя розглядає теж справи білих.

НАЇЗД ГАДЮК НА МІСТО.

Населення полудневоамериканського міста столиці діямантів Кімберлей переживає жахливі дні наїзду гадюк на місто. Гадюки шукають у місті захисту перед страшною спекою, яка в тих околицях панує На кінцевім трамваєвім перестанку вбили величезну гадюку — кобру, довгу на 2 м. Другу застрілили на дереві в міському городі. Гадюки залазять до кімнат, лазничок, до ліжок і т. д. Родичі бояться пускати дітей на вулицю ,або до городу, бо скрізь грозить небезпека жахливих гадюк.

НОВА ЧОКОЛЯДА.

У Бразилії винайшов один фабрикант чоколяди новий рід цієї лакомини.

Ця нова чоколяда у смаку така сама, як кожна інша чоколяда, тільки має ту прикмету, що дуже поволи розпускається. Треба довгих годин, щоб кусник чоколяди розпустився в устах. З чого складається нова чоколяда, покищо винахідник не хоче зрадити. В кожнім разі — каже він — у новій чоколяді нема ніяких складників, які булиб шкідливі для людського здоровля.

—o—

МІСТО БЕЗ ВОРОБЦІВ.

Підчас систематичної кампанії проти воробців, цих найбільших шкідників домашніх господарств відкрили у Німеччині, що в містечку Альтенав нема ніодного представника, цієї птичої породи.

У городах і полях цього містечка повно ріжних інших птиць, одначе нема ніодного горобця, хоч у недалекій місцевості Целерфельд тьматьменна тих птичих шибайголов. Яка причина такого дивного явища — ніхто не може вияснити. Колись біля Альтенав була копальня цинн, яка мабуть вистрашила горобців. Та тепер ця копальня нечинна, а горобців таки нема.

Закарпаття.

НЕ 90, АЛЕ 20 ПРЦ. НЕГРАМОТНИХ БУЛО В 1919. Р.

Ужгородський „Русскій Вѣстник" закидає чехословацьким офіційним колам, що вони оперують фальшивими даними про Підкарпатську Русь, щоб ось так виправдати уряд за те, що він не виповнив своїх зобовязань супроти Підкарпатської Руси, себто не надав ще їй автономії. Отже чехословацькі офіційні кола виправдуються м. ін. тим, що на Підкарпатській Руси було аж 90 прц. неграмотних у 1919. р. і тому наш нарід, мовляв, не дозрів ще там до автономії. Тимчасом — пише „Русскій Вѣстник" — на Підкарпатській Руси було в 1919. р. найбільше 20 прц. неграмотних. Тому то заяви подібного змісту „Р. Вѣстник" уважає звичайною провокацією.

ЗАЛІЗНИЦЯ МІЖ УЖГОРОДОМ І МУКАЧЕВОМ.

Тому, що комунікація між Ужгородом і Мукачевом дуже невигідна, вже у травні ц. р. мають приступити до будови залізниці між цими двома осередками Закарпаття. Здійснення цього важного пляну матиме велике значіння. Покищо йдуть наради над тим, чи залізнича лінія буде йти через Середнє чи поза Середнім. Щоб лише ці наради не пошкодили добрій справі! — пише „Народня Сила".

РАДІОСТАЦІЯ В УЖГОРОДІ.

„Народня Сила", орган української селянської партії на Закарпатті повідомляє, що біля Ужгороду будують радіостацію, яка обслуговуватиме Закарпаття. Може вже нарешті наше населення почує українські авдиції, бо хіба нова радіостація не буде надавати авдицій таким „язичієм" або й по московськи, як це робить кошицька радіостація. Добре теж було би, щоб ужгородська радіостація була якнайсильніша, щоб її можна було слухати всюди в Галичині і на Волині.

ПРЯШІВЩИНА У СВІТЛІ СТАТИСТИКИ.

Західні окраїни Закарпаття — Пряшівщина — є тепер тереном, де словаки словакізують завзято наше населення, головно при допомозі шкіл. На Пряшівщині живе тепер згідно зі статистичними даними 213.725 греко-католиків і 9.117 православних. І для цих 22.842 нашого населення нема ніодної державної гімназії ні навіть горожанської (виділової) школи з українською мовою навчання. Одначе найболючіше те, що навіть катехизм для наших дітей перекладено там уже на словацьку мову. Прикре теж явище, що наші священники на Пряшівщині виголошують проповіди переважно якимсь дивним волапіком. Тому то українські діячі на Закарпатті повинні звернути більшу увагу на Пряшівщину.

З життя наших установ.

Загальні Збори Українського Технічного Т-ва.

В неділю 21. ц. м. відбулися звичайні річні Загальні Збори Українського Технічного Товариства у Львові. Збори відкрив голова Т-ва інж. В. Рижевський промовою, в якій начеркнув діяльність Ради Т-ва в мин. діловому році. Він вказав м. ін. на те, що Рада мусіла виключити певну кількість членів за неплачення вкладок. Особливою турботою її було зрівноважити бюджет, що вдалось осягнути. Найактивніша праця була в комісіях, з яких КРУП (Комісія розбудови українського промислу) може похвалитись таки успіхами, як **оживлення Торговельно-Промислового Банку й уладження показу п. н. „Можливости розбудови українського промислу"**, що відкриється 28. ц. м., тощо. Новиною в житті Т-ва є віддання агенд Товариства в руки **постійного директора**, як це врештою є в подібних організаціях серед інших націй.

По промові голови і після звіту скарбника розвязалася жива дискусія, що майже в цілости вертілась довкола органу Т-ва **„Технічні Вісти"**, що є від довшого часу хронічною недугою Т-ва. Починаючи від місячника, сходили вони на квартальник, аж урешті в 1936. р. вийшли тільки 3 числа. Такий стан не міг далі тривати. Причиною, чому „Технічні Вісти" появлялись так рідко, був з одної сторони лихий матеріяльний стан Товариства, з другої — неактуальний зміст журналу, що не могло сприяти його поширенню. Треба знати, що „Технічні Вісти" повстали в часі, коли ми брались до будови власних високих шкіл, отже й політехніки. Тому зрозуміле, що своїм змістом навязували вони до інших того роду чужих журналів. У міжчасі обставини змінились і наші інжиніри кинулись на поле практичної промислової діяльности, менше уваги звертаючи на чисту науку. Тільки одиниці мали чи мають змогу примістити ся серед чужинців і разом з тим можливість наукової праці. Тимчасом життя йшло своїм порядком. На наших очах повстали й повстають наші промислові підприємства, зацікавлення промислом зростає щораз більше серед широких кругів громадянства. Очевидно, що очі всіх звертаються в першу чергу на інжинірів та Українське Технічне Товариство. Беручи всі ті моменти під увагу, рішила Рада змінити радикально напрям видавництва. Перш усього рішено видавати „Технічні Вісти" **точно кожного місяця**. Далі закинено строго-академічний характер журналу і започатковано перехід до актуальних тем, які висуває сам новоповстаючий український промисл. „Технічні Вісти" мають бути головно **„органом української промислової думки"**, в них має усобитись ідейний провід нашого промислового життя. Вони мають давати відповіди на актуальні в нас питання, мають давати раду всім, що цікавляться активно справами промислу. Отже дальшою конечною зміною в характері видавництва було вивести його поза виключно інжинірські круги — його популяризація.

Ті зміни викликали серед деяких членів У. Т. Т., головно старших, різкі застереження, які бачать у новому характері „Т. В." обниження наукового рівня одинокого у нас технічного видавництва.

По виясненнях членів редакційної колегії і нового редактора, що „Технічні Вісти" поприактуально-промислові й господарські теми будуть порушувати і теми наукові, та з придбанням фондів будуть поширювати свій обєм. Збори приняли нову лінію видавництва.

З важніших рішень треба згадати доручення Зборів до Ради занятися живіше оборонною станових інтересів інжинірів, у першу чергу поробити заходи, щоби **землеміри українці** діставали працю при комасації ґрунтів.

В дискусії брали участь пп: Деревянко, Дурбак, Манастирський, Янович, Крохмалюк, Несторович, Стефанович, Федів, Лукашевський, Кравців, Волошин, Мілянич, Врецьона, Франко, Білинський, Грушкевич і Рижевський.

По дискусії ухвалено уступаючим членам Ради на внесення Контрольної Комісії абсолюторію і приступлено до виборів. Головою Т-ва вибрано **інж. Рижевського Василя**; на місце вибуваючих членів Ради вибрано: **д-ра інж. Лукашевського Володимира** (вдруге), **д-ра Федева Ігоря** (вдруге), **інж. Базилевича Романа, інж. Бачинського Марка**; як заступника **інж. Спольського Евгена. До Контрольної Комісії** вибрано: інж. Дурбака Павла, інж. Палія Андрія, інж. Барвінського Романа, інж. Рудика Захара й інж. Рижевського Теофіля.

Збори відбулися ділово і тривали від год. 11. рано до 15. пополудні.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА", 3. МАЯ ч. 10?

По широкому світі.

Французький правий посол Доріо заявив у парляменті, що уряд СССР дав французьким комуністам коло 20 мільйонів франків грошевої підмоги.

Американський сенат принняв 64-ма голосами проти 11-ох буджет маринарки у висоті 512 міл. 847.808 долярів.

В Румунії коло Сібіну убито одну особу і ранено кільканацять у бійці членів національно-селянської партії з прихильниками крайньої правиці.

Еспанські кораблі дістали від свого уряду приказ підчинитися контролі в дорозі до Еспанії.

—o—

НОВИНКИ.

— **Нову книжку Бібліотеки „Діла"**, оповідання В. Будзиновського „Як чоловік зійшов на пана" (стор. 159, 8°), вислали ми у вівторок 23. ц. м. як премію всім нашим точним Передплатникам, що прислали передплату за березень і 25 сот. на порто книжки. Звертаємо ще раз увагу, що щомісячну безплатну книжкову премію дістають тільки ті точні Передплатники „Діла", що до 15. кожного місяця пришлють передплату в сумі 5 золотих і 25 сотиків на порто.

— **Дня 7-го квітня????** Памятаємо... Малі артисти дівочої школи ім. Б. Грінченка, які минулого року захопили присутніх своєю грою, відіграють знова вже: **7. квітня** сценічну картину зі співами і хороводами **„На провесні"**. Крім того в програмі виступ дітей ритмічних курсів п. Федак-Дрогомирецької. Тож спішимо всі до салі театру Ріжнородностей **7. квітня!!!**

— **В Українському Лікарському Т-ві** чергові сходини членів у пятницю 26. ц. м. в год. 7. вечором. На сходинах матиме д-р Я. Малис відчит п. н.: „Поранення колінового суглоба".

— **Засідання комісії Літературознавства** відбудеться в пятницю 26. березня в 6. год. у читальні Бібл. НТШ. Реферує Б. Романенчук на тему. „Суть і суттєвість літературних жанрів" та „Поетика новелі" (з приводу студій проф. Е. Кухарського та С. Скварчинської).

— **Вислід збірки на фонд боротьби з отрутами.** Головна Рада Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження" у Львові подає до відома всього українського громадянства, що прилюдна збірка до замкнених пушок на терені м. Львова, що її переведено в неділю 14. ц. м. принесла 590.75 зол. Цю квоту Головна Рада обернула на статутові цілі Т-ва „Відродження". При цій нагоді Головна Рада щиро дякує усім збірщикам, особам та установам, що чимнебудь причинилися до висліду цієї збірки, зокрема українському громадянству за жертвенність на боротьбу з алькоголем і тютюном. — **Головна Рада „Відродження".**

— **Перед цікавою музичною імпрезою у Львові.** У статті п. Ст. Ча—цького під тим самим наголовком у понеділковому числі „Діла" (ч. 63. з 23. III.) треба поправити недогляд, а саме: лібретто „Ноктюрна" написала Людмила Старицька Черняхівська, а не Л. Вілінська як було надруковано. Музику до „Ноктюрна" написав Лисенко.

тобто закінчив писати її, на кілька днів перед смертю (1912) і тому цей його твір назвали його лебединою піснею.

— **Спільне засідання наукових Секцій Наук. Товариства ім. Шевченка** для вшанування пам'яти Патрона Товариства Тараса Шевченка з нагоди 76-ліття Його смерти відбудеться в неділю 28. ц. м. в год. 12.30 вполудне в Музею Т-ва. Порядок дня: 1. Відкриття спільного засідання і вступне слово — голова Т-ва д-р І. Раковський. 2. Д-р Д. Лукіянович: Шевченків „Семен Палій“. 3. Д-р В. Сімович: Слова типу **нело-** в Шевченковій мові.

— **Українська імміграція до Канади в 1930—1936 рр.** По канадійським статистичним даним українська імміграція в 1930—1936 рр. представляється так: 1930 — 21.802; 1931 — 13.154; 1932 — 1.901; 1933 — 7.194; 1934 — 5.225; 1935 — 601; 1936 — 1.242. Разом 51.119 українців.

— **Червоний беріг Чорного Моря.** Під таким наголовком появилася у місячнику „Лендер унд Фелькер“ стаття політичного редактора гітлерівського щоденника „Ангріф“ Вальтера Естермана. Автор звертає увагу на большевицьку загрозу для середземноморського басейну та шукає противаги проти неї у деяких дипломатичних констеляціях перш за все у визвольних змаганнях українців і інших поневолених народів на півдні СССР, до яких він ставиться з великою симпатією.

— **Еміграція з Польщі в 1936 р.** В 1936 р. зїхало з Польщі 54.595 осіб, а вернулось до краю 43.688 осіб. З того до европейських країв виемігрувало 29.759 осіб, а саме до: Франції 8.373, Німеччини 1.121, Бельгії 310, Данії 7, Румунії 30, Голяндії 9, Чехословаччини 39, Литви 19.620 і до інших країв Европи 250. До заморських країв виемігрувало 24.836 осіб, а саме до: Канади 1.479, Злучених Держав 969, Мексика 233, Куби 167, Аргентини 5.904, Бразилії 2.593, Уругваю 401, Парагваю 1.874, Палестини 10.605, Австралії 108, і до інших країв поза Европою 498 осіб. Із загального числа 43.688 реемігрантів вернулося з країв Европи 41.480, з чого найбільше з Франції, бо 23.229 осіб, з Німеччини 289, Бельгії 320, Румунії 57, Голяндії 35, Чехословаччини 54, Латвії 17.250 і з інших країв Европи 175 осіб. Із заморських країв вернулось 2.208 реемігрантів, а саме з Канади 478, зі Злучених Держав 419, Мексика 2, Куби 2, Аргентини 530, Бразилії 104, Уругваю 25, Парагваю 6, Палестини 458 і з інших позаевропейських країв 184 осіб.

— **Герб СССР.** Президія ЦВК-у рішила додати до 143-го уст. конституції СССР доповнення про герб СССР. Це буде куля з серпом і молотом, а нижче неї буде напис „Пролетарі всіх країв єднайтеся“. Вгорі над тим усім буде приміщена 5-рамення зоря. Герб СССР це рівночасно символ світової революції.

— **Львівська хроніка.** Вдова по залізничиху Софія Шнаєр замешкала на Левандівці повісилась на своїм стриху. Самовбивства доконала вона під впливом нервового розстрою. — На вул. Клепарівській скочила з І. поверха 25-літня Марія Новак. Поготівля відвезло її до шпиталю. — До шпиталю відвезли теж якогось 40-літнього мужчину, якого знайшли на площі Теодора, затроєного денатур. спіртом. — Владислав Макуха (Вольносьць 12) вибив шибу в годинникаря Гутермана при вул. Сикстуській і вкрав із вистави бранзолету й годинники вартости 300 зол. — Шофер авта ч. 90296 віхав на хідник і потрунув 12-літнього Макса Льотрінгера, який упавши, зломив собі руку.

— **Почав стріляниву підчас пиятики.** У Бидгощі в ресторані Урачевського скоїлась жахлива катастрофа, яка була лиш наслідком запаморочення алькоголем. Службовичка того ресторану Мілецька, уладила приняття, на яке запросила свого нареченого і своїх працедавців Урачевських. Підчас вечері Урачевський заздрісний за свою жінку, стрілив спершу до неї з револьверу і ранив її важко. Відтак постріляв теж нареченого Білецької і намагався теж пострілити саму Білецьку, одначе револьвер затявся. Останню кулю пустив собі Урачевський в голову і важко себе зранив. Стан подружжя безнадійний.

— **Вбивство підчас сварні за „Луг“.** На громадській дорозі коло села Сколошова, повіт Ярослав, найшли мертве тіло 21-літнього Володислава Дзявала з цього села. Арештували у звязку з тим убивством 18-літнього Мартина Сковронка зі Сколошова, який признався, що вбив Дзявалу, бо Дзявала робив йому закид, начеб то він не бере дільної участи в діяльности „Лугу“. З цієї причини прийшло між ними до сварні, підчас якої Сковронок ударив Дзявала шевським ножем у серце так, що він погиб на місці. Вбивника перевезли до гор. суду в Радимні.

— **Епідемія тифу у Кремянеччині.** В с. Заруддi на Кремянеччині вибухла епідемія плямистого тифу. Кільканацять осіб захорувало на цю хоробу. Щоби запобігти дальшому поширенню епідемії, санітарні власти вислали до Заруддя спеціяльну лікарську експедицію.

— **Краєва хроніка.** Гаєвий Гнат Брик із жовківського повіту пострілив у лісі 44-літнього Засиля Сидорка з Двірців пов. Жовква. — На залізничих рейках між Мшаною і Суховолею під Львовом поїзд убив 23-літнього Володимира Михайлишина з Мшани.

— **Загинула літаюча княгиня.** Відома під цією назвою 71-літня княгиня Бедфорд загинула передучора разом із своїм літаком. Княгиня вилетіла приватним літаком на простори Сер. Англії, що їх захопила повінь. Імовірно княгиня натрапила на снігову і стративши орієнтацію впала на землю.

— **Судова аплікантка поліціянткою.** Серед перенесених в останньому часі з Варшави до Львова поліціянток є б. судова аплікантка, яка має за собою уже 3-літню безплатну службу в суді. Не могла мабуть діждатися платної посади в суді, тому, зрезигнувавши із правничої карієри, вступила до поліції.

— **Пенсії англійських міністрів.** „Райтер“ повідомляє, що цього тижня зголосять новий проєкт, який торкається платень членів уряду. Премієр матиме 10.000 фунтів штерлінгів річно. Пенсії міністрів будуть зрівнані на 5 тис. ф. штерлінгів, крім льорда канцлера, який дістає тепер 10 тисяч фунтів. Проєкт передбачує теж пенсії для б. премієрів у висоті 2.000 фунтів. З б. премієрів під увагу беруть тільки Льойда Джорджа і Мекдональда. Імовірно Льойд Джордж не прийме тієї пенсії.

Останні вісти.

ІТАЛІЙСЬКО-ЮГОСЛАВЯНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Міністр Чіяно виїде завтра з вищими урядовцями свого ресорту та югославянським послом у Римі до Білгороду на переговори, яких темою — як кажуть буде: 1) справа італійських оптантів у Дальматії; 2) торговельна умова на місце дотеперішнього „модус вівенді“; 3) питання хорватських емігрантів у Італії; 4) положення словенського та хорватського населення в Італії; 5) налагодження відносин між Югославією та Альбанією, які покищо непокоять Білгород. Мабуть обі держави заключать пакт ненападу, що гарантуватиме „статус кво“ над Середземним і Адрійським Морем.

МУСОЛІНІ ПОГРОЖУЄ.

Нині виголосив Мусоліні з бальнону „Венецької Палати“ промову з нагоди 18. роковин оснування перших фашистівських боївок. Він ствердив, що основуючи імперію, фашизм сповнив свою ціль, опісля заатакував ворогів фашистівської Італії, „ріжних півнальфабетів, що пишуть до часописів, немов би Мусоліні приїхав з Лібії скоріше, як це було передбачене в пляні“. Під цю пору шаліє буря протиіталійської кампанії, „буря друкованого паперу і мутного чорнила“ та „ораторські пописи істерії та гіпокризії деяких англійських катедральних пультів“, що чуже бачать під лісом.

Злій волі, брехні та ненависти протиставить Італія льояльність, правду і погорду, все таки „проповідь професійних пацифістів“ загрожує ускладненням та непорозумінням. Ті „професійні пацифісти є справжніми і небезпечними ворогами мира й европейської співпраці. Італійський нарід скоро не забуває; він 40 літ чекав, щоби пімстити Адуу“.

ІНТЕРВЮ.

Підчас лібійської подорожі Мусоліні дав інтервю начальному редакторові сирійського часопису „Ель Херізе“. Він заявив, що манифестація приязни музулман його зворушила; в Палестині музулмани мають повну свободу. Супроти Ємену Італія не має ніяких агресивних намірів.

—o—

Дрібні вістки.

Туреччина у скорому темпі укріплює чорноморські просмики, хісновуючися кредитами „Німецького Банку“.

Голод в китайських областях Ченту і Сечуан є катастрофою, якої Китай не переживав від 110-ох років. Сечуан — це найурожайніша з китайських провінцій. Тепер після жахливого неурожаю тисячі мешканців провінції вимерли з голоду, соткам тисяч загрожує смерть. Голод панує також у 30-ох округах провінції Гонав.

Бельгійські соціялісти напали вчора на віче рексістів і важко поранили Дегреля, лекше його кільканацять товаришів.

Румунська академічна влада виключила 10.000 студентів, що за 2 роки студій не здали ні одного іспиту. Є це 30 прц. всього румунського студентства.

В Абісинії після атентату на Граціяні розстріляли 100 визначних абісинців, м. ін. — як подає комунікат абісинського посольства в Льондоні, двох синів посла в Льондоні д-ра Мартіна та б. представника Абісинії в Женеві Маріяма

З нових видань.

Д-р Іван Любомирович: **„ЛАТИНСЬКА ГРАМАТИКА“** для середніх загально-освітніх шкіл з українською мовою навчання. Львів 1937. Державне В-во Шкільних книжок, ст. 160 Ціна 3 зол

Є це перша в нас самостійно написана латинська граматика, бо дві дотеперішні були перекладами з польських підручників. Давніше у середній школі були дві частини такої граматики, тепер вони обидві разом, без усього зайвого матеріялу. Найважніша прикмета цієї граматики та, що вона виходить у своїх поясненнях з духа української мови і переводить аналогії між обидвома мовами. Поодинокі частини мови розміщені з методичних причин в інакшій черзі, ніж досі. Дуже приємно вражають ріжні роди друку, що влекшують учневі орієнтацію своїм прозорим розкладом. Увесь підручник написаний дуже чистою літературною мовою

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Молодь Союзу Українських Купців Т. Шевченкові. Минулої неділі секція молоді при СУК уладила Шевченківський концерт у домівці Союзу. Головну стіну прибрано шовковими жовто-блакитними прапорами з мраморним погруддям Т. Шевченка, прикрашеним зеленю і квітами. Концерт започаткував хор відспіванням „Заповіту“. Опісля член виділу секції Я. Гайвас виголосив вступне слово, що його присутні вислухали з запертим віддихом. На дальшу програму склались виступи хору під управою п. Пасічника, деклямація п. М. Керичківної, сольоспів п. Р. Яросевичівної у супроводі фортепяну та музичне тріо Л. Яблонського з В. Веселовським та Ю. Жмуркевичем, які відограли „Слов'янський танок“, що закінчився чельовим сольом п. Жмуркевича. За уладження концерту і взагалі за працю над молоддю належиться дійсне признання голові секції молоді п. Стецикові та членам виділу.

СТАНИСЛАВІВ.

Комедію „Мураслі“ Лужницького та інсценізацію творів В. Стефаника відіграв у нас минулої середи і четверга театр „Заграва“. Слід згадати, що вистава „Мурасліа“ була шлюбним бенефісом Блавацької і Яріяма Лужницького. Вистава „Землі“ фірмована була Повіт. Союзом Кружків „Р. Ш.“, Філією Т-ва „Просвіта“ та „Загравою“ як академія з рефератом д-ра Лужницького. Тому дивно і прикро, що публики було мало. З поодиноких картин найкраща була інсценізація „Синів“ у якій Блавацький створив незабутню креацію, що витискала сльози з найбільше навіть загартованих людей. Інші картини викликали теж глибоке враження.

З життя наших установ. Минулої пятниці відбулися заг. збори мужеського хору „Думка“. Після вшанування повстанням з місць памяти члена-основника бл. п. Юрія Гаванського, по звітах виділових і по признанні абсолюторії уступаючому виділові вибрано новий виділ у такому складі: голова Б. Лісьмович, члени м-р Крушельницький П., Зубаль От., Пукас М.; заст. Зварич М.

М. Голинський у Станиславові. 3. квітня п. р. у салі „Сокола“ відбудеться концерт п. н. „Вечір арій і пісень та форт. речітель“, у якому візьмуть участь: оперовий співак М. Голинський і відома піяністка Д. Колессівна. Участь Голинського, що виступить з новими піснями, дає запоруку, що вечір буде пісенний. **Б. Л.**

КРЕМЯНЕЦЬ.

Крутянська академія в Кремянці. Дня 7. II. заходом молоді відсвятковано у Кремянці вперше прилюдно роковини бою під Крутами. Академія, на яку зійшлося місцеве українське громадянство, відбулася в театральній салі кінею. На програму академії склався дуже змістовий реферат п. М. Редькина про „Чин 29. січня 1918 року". Мужеський хор під орудою п. Бохотинці відспівав: „Коли ви вмірали", „Розлилися круті береженьки"; „Зашуміла ліщинонька", „Курилася доріженька", „Отамане, батьку наш" і „Журавлі". Тріо бандуристів виконало: Думу про козака Швечку, Вязанку стрілецьких пісень, Думу невільників, „Їхав стрілець на війноньку" і „Гей, нуте хлопці". Деклямуванням віршів: В. Ярини — Крути (Ю. Козубський), С. Брика — Тіням героїв (К. Климчук) і Янова — Крути (І. Шубський) доповнено програму академії. Живий образ — одинока в полі козацька могила з хрестом і світляним тризубом на ньому і деклямація з фанфарами за лаштунками речитативом вірша Ю. Липи „Могила незнаного бійця" зробило на глядачів сильне враження і витворило відповідний настрій. Повторення цієї картини на закінчення академії причинилось до того, що вся публика повставала відрухово з місць і заспівала „Ще не вмерла Україна".

Святкування памяти Т. Шевченка в Кремянці. Заходами Шевченківського Громадського Комітету, спеціяльно вибраного всіма українськими організаціями м. Кремянця, 7-го ц. м. відправлено українською мовою у кремянецькому соборі торжественний парастас за Шевченка при участи численного духовенства. Перед відправою слово про Шевченка виголосив о. Вітенко. Вечером відбулася святочна академія. Свято почалося відспіванням „Заповіту". Після того д-р В. Кархут відчитав реферат на тему „В первопочатку було Слово", добре опрацьований щодо змісту й форми. Хор під орудою І. Капітонця відспівав: „Ой умер старий батько" — Шевченка-Колесси, „Три шляхи" — Шевченка-Топольницького, „Чого мені тяжко" — Шевченка-Волошина і „Гамалію" — Шевченка-Лисенка. Добре враження своєю деклямацією робили пп. І. Шубський („Україно" — вірш Ю. К.), Ю. Козубський (Чернець) і С. Глувко (43 Давидів псалом). М. Редькин прочитав фрагмент з повісти „Княгиня". Головною точкою концерту було фортепіянове сольо талановитої молодої піяністки зі Львова п. Володимири Михайлівської, яка по мистецьки і з чуттям виконала: Людкевича — Листок до альбому, Нижанківського — „Не бий, сину, коня в головоньку"; Ревуцького — Прелюдія ес, Барвінського — Прелюдія фісдур і Лисенка — Українську рапсодію. Пані Р. Мисевич відспівала „Тополю" у супроводі бандури, а п. Мисевич — Думу на смерть Т. Шевченка і народню пісню „Ой сів пугач на могилі". Чистий дохід призначено на бідних учеників української гімназії у Кремянці. Заслуговує на увагу добрий помисл організаторів свята використати програмки академії для поміщення на них платних оголошень українських фірм і громадських організацій м. Кремянця з покликом полагоджувати свої справи у згаданих фірмах та організаціях. Таких програмок задруковано 700 примірників і розіслано по цілому повіті та поза його межами.

РАДЕХІВ.

Жіноча господарська нарада, склякана Філією Союзу Українок у Радехові, відбулася 1. III. ц. р. Приявних було 180 жінок із 21 кружків радехівського повіту. Реферат на кооперативні теми виголосила п. Ірина Шипайло, делегатка Маслосоюзу. Другий дуже цікавий реферат мав д-р Василів, делегат Українського Гігієнічного Товариства зі Львова. З черги п. Світлик реферувала про значіння й осяги українського виробництва, зокрема про вироби фабрики Атом та їх пристосування в жіночому господарстві. В дискусії порушувано всі актуальні теми у звязку з рефератами. Нарадою проводила п. Т. Ґурська з Тетевчиць, Т. Дибайлова і Н. Селезінкова з Радехова.

Свято Лесі Українки. Дня 7. III. вшанувала Філія Союзу Українок у Радехові память Лесі Українки святочним концертом. Хоч концерт улаштовано виключно силами членок Філії С. У., вся програма була дуже дбайливо зложена й гарно виконана. Слово про життя і творчість Л. Українки виголосила п. Гарванкова. Дві пісні до слів Л. У.: „Горить моє серце" й „Не співайте мені цеї пісні" відспівала з чуттям п. Галя Мазяк, учителька Р. Школи. Дует: „Люблю дивитись" і „Де ти бродиш, моя доле" відспівали дуже вдатно п. Анна Михайлишин і Марія Король. Сильне враження на слухачів зробили деклямації: „Сльози перли" і „Контра спем сперо" п. Панасюкової і „Мрії" п. Кліщевої. Дуже мальовнича та зворушлива була інсценізація „Сім струн" у виконанні доросту Союзу Українок. Хор Філії С. У. в числі 32 співачок у гарних, однакових народніх одягах виконав дуже добре народні пісні: „Чорна ріля ізорана", „Довбуш", „Ой чи будеш, моя мила" та Безкоровайного „Реве, гуде негодонька" до слів Л. Українки. Хорами проводила п. Ірина Селезінка, яка теж акомпаніювала до сольоспівів та інсценізації. Свято було справді гарне й залишило у всіх присутніх переконання, що Філія С. У. гідно віддала шану найбільшій українській поетесі.

Г.

Спорт.

КОМУНІКАТИ.

Загальні Збори УСС.

Спортова Рада повідомляє, що XII. звичайні Загальні Збори Українського Спортового Союзу відбудуться остаточно в неділю 28. березня у Львові в домівці Союзу Українських Купців при вул. Городоцьких 1. Початок у год. 10. На порядку нарад — крім звичайних точок — справа зміни статуту У. С. С.

ЛЄНС. ПОЛЬЩА — РЕПР ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ У ФРАНЦІЇ 15:1 (8:1).

Польська дружина перемогла високо дружину польських емігрантів у Франції. У польській дружині найкраще грав напад.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

KU PRZEBUDOWIE GOSPODARCZEJ. Wytyczne inwestycyj państwowych. Nakładem tygodnika „Polska Gospodarcza". Warszawa 1937. Str. 80+XVI tabl. 8°.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU IZBY INŻYNIERSKIEJ WE LWOWIE ZA 1936 R. Lwów, 1937. Nakładem Izby Inżynierskiej we Lwowie. Str. 36, 8°

ЖУРНАЛИ.

BULLETIN MENSUEL DE RENSEIGNEMENTS ECONOMIQUES ET SOCIAUX. Rome 1937. Pag. 45—72.

SYMPOZION. Przegląd piśmiennictwa świata. Lwów, styczeń 1937.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТОВМАЧ:
24. III. Циганський барон.
25. III. Муж двох жінок.
28. III. Шаріка.
29. III. Дівча з Маслосоюзу.
З Товмача іде театр до Отинії і Коломиї.

Український Театр „Заграва".

ГАЛИЧ:
24. III. Земля (Стефаниківська акад.).

КАЛУШ-ЗАГІРЯ:
28. III. Тарас Шевченко
29. III. Муравлі.
30. III. Земля (Стефаниківська акад.).

ДОЛИНА:
31. III. Тарас Шевченко.
1. IV. Муравлі.

БОЛЕХІВ:
2. IV. Тарас Шевченко
3. IV. Муравлі.
4. IV. Земля (Стефаниківська акад.).

Великий Театр:

Середа, 24. III. год. 7.30 веч. „Сальоме" з Іриною Айхлерівною та „Чорна жінка із сонетів"
Четвер, 25. III. театр нечинний.
Пятниця 26. III. театр нечинний.
Субота 27. III. театр нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Аллагів город" із Марлєною Дітріх.
АТЛЯНТИК: „Фред ущасливлює світ"
ВАНДА: „Родина Ротшильдів", „Напад на Конго".
ГРАЖИНА: „Маєрлінг".
ЕВРОПА: „Магнолія".
КАСІНО: „Втеча Тарзана" з Джоном Вайсмілером.
КОПЕРНИК: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МАРУСЕНЬКА: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МЕТРО: „Валенті".
МІРАЖ: „Братерство крови".
МУЗА: „Його золота рибка".
ПАКС: „Голгота".
ПАЛЯС: „Пісеньки Відня" із Соке Сакалем.
ПАН: „Варвара Радивилівна" із Смосарською.
РАЙ: „Буде краще" із Щепком і Тонько.

СВІТ: „Виправа на планету Монго" та „Каін і Мабель".
СТИЛЕВЕ: „Сам на сам" з Палатою Веселі і ревія.
ТОН: „Бенгальський тигр".
УТІХА: „Людина з двома лицями" та ревія.
ХИМЕРА: „Марія Стюарт".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Бостон".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 24. березня 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 19.15 Арфа, скрипка, віол., форт., 20.30 Нові пісні молоді, 21.00 Пісні, музика, **Білгород** (437) 19.30, 20.00 Вок. квартет, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Арії та пісні, **Будапешт** (550) 12.05 Циг. музика, 13.30 Солісти, 17.30, 18.00 Оп. орх., 19.15 Бразилійські пісні, **Відень** (507) 12.00, 13.10 Орх. концерт, 17.00 Сучасна австр. музика, 19.30, 20.00 Великий концерт бажань, 22.20 23.00 Китиця віденськ. мельодій, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Вок. авд., 20.10 Солісти, **Мілано** (369) 17.15 Камер. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля концерт, **Мінхен** (405) 13.15 Орх. концерт, 17.00 Пісні, сопр., барит., 22.40 Двожакові дуети, **Прага** (470) 18.15, 21.00 Орх. концерт, **Радіо Парі** (1648) 14.15, 17.30, 18.30, 19.30, 21.00 Спів. рецітель, 21.30, 22.00, 23.00 „Вільгельм Тель" оп. Россіні, **Рим** (421) 17.15 Камер. музика, 19.45, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Дівча з Заходу" оп. Пуччіні.

Четвер, 25. березня 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 17.00 Форт. рецітель, 19.15 Сучасна музика, 20.10, 21.00 Орх. концерт, **Білгород** (437) 18.00 Нар. пісні, **Братиславa** (299) 19.25 19.35 Словацькі нар. пісні, **Будапешт** (550) 13.30 Квінтет, 17.30 Арфа, флет, скр., 18.40, 19.00 22.00 Орх. концерт, **Відень** (507) 13.10 Симфонія III. д-моль Брукнера, 15.15 Для дітей, 18.30 Реліг. пісні, 22.20 Квартет а-моль, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка, форт., 20.10 Сучасна камер. музика, **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, **Мілано** (369) 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.00 Драм. авд., 22.15 Орг. музика, **Мінхен** (405) 12.00 Розр. музика, 16.30 Тенор, барит. форт., 18.00 Концерт, сопран, 19.10 „Чародій" оп. Мойсісовича, **Прага** (470) 15.00 Галевий концерт із наг. нац. свята, 17.50 Музика для дітей, 18.00 Сальон. квартет, 20.00, 21.00 „Фавст" Гетого в муз. Бремінса, **Радіо Парі** (1648) 13.15, 17.00 Розр. концерт, 14.15 Спів, 18.00, 19.00 Театр Уяви, 21.00 Вок. дуети, 21.45, 22.00 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 22.30 Хор.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 24. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Популярна музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 У сонячній Італії, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Традиційний „Перекладанець" гутірка, 14.30 Популярна музика з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Мендельсон: „Пісні без слів", гр. пл., 15.45 Коротковильна гутірка, 15.55 Брамс, із гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Ліст: Мрія, гр. пл., 16.10 Історична загадка, для старших дітей, 16.35 Концерт військ. орх., 17.10 Відчит, 17.20 Релігійна авдиція, 17.30 Гутірка з мін. Друцьким-Любецьким (фікційне інтерв'ю), 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Повним газом, гутірка, 18.20 Серг. Прокофєв, гр. пл., 18.40 Загельна скринька, 18.50 Із дослідів в управі нових пастівних ростин, 19.00 „Стара Агнішка" обр. з пов. Я. Кісілєвського „Поворот", 19.20 „Патетичне речитатіво" муз.-словна авд. на осн. повісти Фр. Верфеля, 20.45 Хвилина бюра студій, 20.55 Вечірній денник, 21.05 Актуальна гутірка, 21.15 Шопенівський концерт у вик. лавреата (I. нагорода) III. міжнар. конкурсу ім. Шопена, 21.45 Ст. Бах: „Що це таке біль і терпіння" кантата ч. 209 на сопран і камер. орх. (Ол. Збоїнська-Рушковська сопран), 22.10 Концерт симф. орх.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Артистичні вальси, гр. пл.

Четвер, 25. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Популярна музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Вагнер: „Льогенгрін" із гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Пасіка в березні, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіо говорить, 15.18 Реклям. концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 „Про олівчика та писавки" для молодших дітей, 15.55 Деліб, арія з оп. „Лякме", гр. пл., 16.00 Програма на завтра 16.05 Літер. хвилинки: „Хлопці звід ріки" М. Фрайдмана, 16.35 Середньовічні містні пісні, муз. авд., 17.05 Опікуйте поготівля, 17.20 Серинг, соната Бетовена, скр., форт., 17.30 Про кілька подорожничих книжок, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.18 Спорт. вістки, 18.20 Органові твори з гр. пл., 18.25 „Страсти Христові" гутірка, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви „Христовий бідак" Леоп. Стафа, 19.30 Концерт грецької музики з наг. Свята Греції: Антеа Век сопран, Желтковський барит., два форт., 20.00 Серед волинських військ. кольоністів, 20.15 Симф. концерт, хор, Шлемінська сопр., Бялицька мецосопр., Добош тенор, Вендер бас; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Катедр. хор із Діжону, гр. пл., 23.00 Популярна музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЧОМУ СИЛА РАДІОВОГО ВІДБОРУ Є НЕПОСТІЙНА?

Часто трапляється, що сидячи при радіовому приймачеві і шукаючи доброї авдиції на середніх або коротких хвилях, нам вдається піймати якусь стацію, яку чути голосно, виразно та без перешкод. Тоді більш не крутимо галкою приймача і слухаємо гарної музики, аж несподівано відбір, без жадної причини, починає слабнути і до музики вкрадаються якісь тріски та посвисти. Причиною цих неприємних явищ не є ані сам приймач, ані устаткування радіостації, яка видає авдицію. Вона лежить посередині: між висильною стацією і приймачем, у просторі, який є власне осередком, що переносить радіові хвилі.

Слухаючи стацію віддалену на кількасот кільометрів, відбираємо водночас два роди хвиль: одні — це поверхневі хвилі, що приходять до місця відбору безпосередньо, мандруючи вздовж поверхні землі. Інші хвилі, що звуться „хвилями просторів", зате відбувають значно довшу подорож, підіймаючись до горішніх верств атмосфери, на висоту кількасот кільометрів. Ці верстви, звані „йоносферою", затримують радіові хвилі і частково їх збирають у себе, а частково спрямовують назад до землі. Таким чином, до антен наших приймачів трапляють хвилі, що приходять із правдивих глибин атмосферичного океану.

Ці хвилі дуже непостійні, бо висота йоносфери та її властивости змінюються з години на годину. Крім того хвиля з просторів може змінити або ослабити поверхневу хвилю залежно від того, яка є різниця в фазі між цими хвилями, тобто залежно від величини запізнення, з яким хвиля з простору приходить до місця відбору.

ГОРИ І БУДИНКИ, ЯК ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ РАДІОВИХ ХВИЛЬ.

Явище ослаблення радіових хвиль горами або великими будівлями ще досі невисоване задовільно. Справді відомо, що радіовий відбір є ліпший впр. на підданні між у пивниці, та що в гірських околицях не можна відбирати радіових стацій з певного, означеного напрямку. Виясненням цих спостережень займалися дуже мало.

У великих містах найбільше ослаблення впроваджують будівлі з конструкцією залізною та залізо-бетоновою, бо в масах металю творяться струми викликані радіовими хвилями, внаслідок чого енергія, яка походить із висильної стації, в значній мірі всякає в метальь. Значно менше енергії всякає в доми збудовані з цегли, каменя або дерева.

Ослаблення радіових хвиль горами залежить від того, який опір для струмів великої частотливости, тобто радіових струмів, становлять геольогічні верстви, з яких складаються гори. Ці верстви бувають часто півпровідниками і можуть також втягати в себе значну кількість енергії радіових хвиль.

Відомо впр., що земля, зокрема вогка, є добрим провідником електричности, але радіові хвилі всякають у неї або відбиваються від неї. При цьому показалося, що радіові хвилі різної довжини всякають у гори і будівлі неоднаково.

У поодиноких випадках можна часто знайти таку довжину хвилі, яку можна відбирати нормально у той час як інші довжини хвиль у таких самих умовинах є сильно ослаблені горами та будівлями. Зокрема, коли йде про підземний відбір, то вдалося ствердити, що певні довжини хвиль з коротнохвильного засягу (10—100 мтр.) досить добре відбираємо в підземеллях, копальнях, гротах, катакомбах, протилітничих і протигазових приміщеннях тощо.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продаж: Бельги бельг. 89.03, 88.60, Доляри американські 5.28·00, 5.25·50, доляри канад. 5.27.50—5.26·00, Фльорени гол. 289.45—287·75, Франки фр. 24.28—24.14, Франки швайцарські 120·40—119·60, Фунти англ. 25.84—25.68, Гульдени данц. 100.20—99.80, Корони ч. 16.40—15.70, Кор. дан. 115·34—114.50, Кор. норв. 129.78—128.80, Корони шв. 133.23—132.25, Ліри італ. 24.30 — 23.80, Марки фінл. 11.45—11.00, Марки нім. 124·00—120·00, Шил. австр. 97.00—96.00, Марки нім. срібні 132.

Акції.

Банк Польський 99·50, Цукор 30·00, Вугіль 20·25, 20·50, Лільпоп 14·00, Островець 30·00, Стараховичі 33·50, 33·00, Гебербуш 37·50.
Тенденція дещо слабша

Папери.

3 пов. інвест. 1. ем. 64·75, серія невот. 2 ем. 64·00, серії 81·50, 5 пр. пов. кон. 55·50, 5 заліз. 53·52, 6 дол. купон 52·62, 4 прем. пр. дол. 45·00, 7 стабіл. 368·00, купон 75·76,

Збіжжя.

Львів, 23. III.
За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	29·57—30·00
Пшениця збір. червона	29.00—29.25
Пшениця одн. біла	29·50—29.75
Пшениця зб. біла	28.75—29·00
Жито штандарт I.	24·00—24.25
Жито шт. II.	23 75—24·00
Бобик	19·50—20·00
Вика темна	19·50—20·00
Вика сіра	18·50—19·00
Лубінь синій	16.50—17.00
Просо краєве	25·00—25·50
Мука пшен. ст. гат. I вис.	46·25—46·75
„ „ гат. I А	45·25—45·75
„ „ гат. I Б	44.25—44.75
„ „ гат. I Ц	43.25—43·75
„ „ гат. I Д	42·25—42·75
„ „ гат. II А	40·75—41·25
„ „ гат. II Б	40.25—40·75
„ „ гат. II Ц	39.50—40.00
„ „ гат. II Д	38·25—38·75
„ „ гат. II Е	36.25—36·75
„ „ гат. II Ф	34·75—35·25
„ „ гат. II Г	32.75—33.25
Мука пшенич. разова до 95%	33.00—33.25
Мука пшен. жит. вис. 0—30%	38.00—38·50
Мука житня гат. I. 0—50%	35.50—36·00
Мука житня гат II. 50-65%	33.75—34.25
Мука житня понад 65%	23·75—24.25
Висівки пшен. м'які	14·50—14·75
Висівки ячмін.	13·50—14·00
Висівки житні	13·25—13·50
Висівки пшен. грубі	14·00—14·25
Висівки пшен. середні	13.00—13·50

Інші курси незмінені.

Відомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 23. ц. м.

Ціни за 100 кг. дюзом, льоко вагон-стація заладовання:

льоко ст. заладов:

Пшен. збірна 750 гр/л 5%	28.50—29.50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	23·00—24·00
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	20·50—21.00
Овес легко задош. 444	20.00—20.25
Овес не задош. 456	20·50—20·75
Гречка 10%	31.00—32·00
Кукурудза жовта	20.00—20·25
Кукурудза червона	21·50—21.75
Коноп. сім'я	39.00—40·00
Соняшникове сім'я	35.00—36.00
Насіння льону	32.00—33.00
Вика сіра	17·50—18·50
Вика темна	18·50—19·00
Конюшина чер. натур.	90.00—95.00
Конюшина чер. без каняники	105.00—110.00
Конюш. ч. без каняники 96%	115·00—120·00

Пшениця та ячмінь подорожіли на 50 сот., жито на 25 с. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція на пшеницю і жито дальше звишкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 23. березня ц. р. кооператива платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3·15 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з боч. опакуван.	3.20 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·20 „
молоко від 11. I. ц. р.	0.18—0.19 „
копа яєць	3.60—3.70 „

Тенденція сильна на масло і молоко, на яйця звишкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 23. III. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.45 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.20 „
Курки молоді I. кл. товсті без занипку на ногах від 1.80 кг. вгору	1.20 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ ПОРТРЕТОВИХ на небувалих дотепер умовинах шукає портретове Заведення „Renesans", Kielce, Focha 14. Спеціяльність портрети „Semi-Email" фотографічні новини. Жадати проспектів. Просимо листуватись в польській мові. 128 29-36

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ХТО З УКРАЇНЦІВ потребує старшого, самотного, практичного **господаря**. Ласкаві зголошення просить Іван Маланюк, Дрищів, п. Горожанка к. Галича. 2—2

ВОЛОДИМИР ШАБАН, Сасів, пов. Золочів, іспитований, вищого ступня дяк-диригент, жонатий — шукає посади. 475 ?—3

РІЖНІ

ШУКАЮ пансіону до винайму на дні Дора-Ворохта. Зголошення Морозова, Львів, Ходоровського 11. I. 497 1-2

Панове СТОЛЯРІ! Дикти подешевіли. Тільки у Альтбаха, Львів, Шпитальна 10. 349 7—8

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 8-1003

ОГОЛОШЕННЯ.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Кілька тижнів тому „Центрореклама" звернула увагу нашої суспільности на небезпеку чужого наступу на українське і так слабе господарське життя, а особливо на небезпеку чужої конкуренції, що неперебирають в методах починає цілою силою атакувати наш молодий і немічний ще промисл. Рівночасно „Центрореклама" видвигнула справу „Ополонки" в Бережанах, закидуючи їй, що не виробляє тих усіх родів цукорків, що їх реклямує і продає як українські, а щобільша тільки перепродує вироби чужі.

Щоб справу остаточно вияснити, а суспільности дати доказ, що вдійсности так є — „Центрореклама" запропонувала була „Ополонці" Громадянський Суд — установу для нас — в наших умовах — єдино можливу до вирішування таких справ. „Ополонка" на це не погодилася ані наших закидів рішево не опрокинула.

Ми, як установа і як громадяни, вважаємо свою ролю за скінчену. Решту полишаємо висновкам загалові українського громадянства.

Львів, 23. березня 1937.

Видавництво „Центрореклама"
496 (цент. бюро реклями)
Львів, Зигмунтівська 12, тел. 251-06.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.